

Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрлігі

ҮЛГІЛІК ОҚУ БАҒДАРЛАМАСЫ

ҚОСЫМША БІЛІМ БЕРУ

ФТИЗИАТРИЯ

(ересектердің, балалардың)

мамандығы

Астана 2010

АЛҒЫ СӨЗ

1 Медицина білімі және ғылымының инновациялық технологиялар Республикалық орталығы **ӘЗІРЛЕГЕН ЖӘНЕ ЕНГІЗГЕН.**

2 АЛҒАШ РЕТ ЕНГІЗІЛДІ.

3 ҮЛГІЛІК ОҚУ БАҒДАРЛАМАСЫ «Фтизиатрия» мамандығы бойынша 2009 ж. қосымша білім беру стандартына сәйкес әзірленген.

4 ҮЛГІЛІК ОҚУ БАҒДАРЛАМАСЫ Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрінің м.а. 2010 жылғы 23 қарашадағы № 916 бұйрығымен бекітілген.

7 Список рекомендуемой литературы

На русском языке

основная:

1. Кошечкин В.А., Иванова З.А. Туберкулез. – 2007. – 304 с.
2. Джи Р. Атлас по диагностике внутригрудного туберкулеза у детей: пер. с англ. – 2006. – 37 с.
3. Хоменко А.Г. Туберкулез: руководство для врачей. – М.: Медицина, 1996. – 496 с.
4. Визель А.А., Гурылева М.Э. Туберкулез / серия «В помощь практикующему врачу» / науч. ред. М.И. Перельман. – М.: ГЭОТАР-Медиа, 1999.
5. Харрис Э. ТБ/ВИЧ: клиническое руководство. – 2 изд. / Всемирная организация здравоохранения. – 2006.
6. Диагностика и химиотерапия туберкулеза органов дыхания. – М.: Медицина и жизнь, 2003. – 48 с.
7. Руководство по программному ведению лекарственно-устойчивого туберкулеза. – 2007.
8. Перельман М.И., Корякин В.А. Фтизиатрия. – М.: Медицина, 1996. – 336 с.
9. Мишин В.Ю., Григорьев Ю.Г., Митронин А.В., Завражнов С.П. Фтизиопульмонология: учебник. – М.: ГЭОТАР-Медиа, 2007. – 504 с.
10. Туберкулез: выявление, лечение и мониторинг по К. Томену. Вопросы и ответы. Пер. с англ. – 2-ое изд. / ВОЗ. – Женева, 2006. – 406 с.
11. Митрофанова, Пылаева. Фтизиатрия. – 2007. – 384 с.

дополнительная:

1. Гринхальх Т. Основы доказательной медицины. – М.: ГЭОТАР-МЕД, 2004.
2. Контроль за туберкулезом и внедрение стратегии DOTS в Казахстане / сборник трудов НЦПТ РК. – 2000.
3. Современные принципы лечения и мониторинга мультирезистентных форм туберкулеза / сборник трудов НЦПТ РК. – 2001.

На казахском языке

основная:

1. Перельман М.И. Туберкулез. Пер. Муминова Т.А. – Алматы, 2004.

МАЗМҰНЫ

1. Түсіндірме жазба	6
2. Пән сағаттарын бөлу	10
3. Қайта даярлау пәндерінің тақырыптық жоспарының үлгісі мен мазмұны	11
4. Біліктілік арттыру пәндерінің тақырыптық жоспарының үлгісі мен мазмұны.	43
5. Оқу және оқыту әдістері	45
6. Клиникалық база	46
7. Ұсынылатын әдебиеттердің тізімі	47

Бұл үлгілік оқу бағдарламасын Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрлігінің рұқсатынсыз көбейтуге және таратуға болмайды.

1 Түсіндірме жазба

Кіріспе

Өткен ғасырдың соңғы онжылында біздің елімізде туберкулезбен ауыратын науқастарды емдеу тиімділігінің төмендегені және диагноз қою сапасы біртіндеп нашарлағаны байқалды. Мұның себебі туберкулезді дер кезінде анықтаудың объективті қиындығымен қоса (асқынған және үдемелі ағымды, атиптік клиника-рентгенологиялық көріністі науқастар санының өсуі), туберкулезге қатысты сақтықты жоғалту, отандық фтизиатриялық мектептер әзірлеген туберкулезді анықтау мен диагноз қоюдың нақты әдістемелік негіздерін жоғалтып алу.

Қазіргі таңда елімізде туберкулез мәселесін шешу Қазақстан Республикасы Үкіметінің 21.12.2007 ж. «Қазақстан Республикасында халықты туберкулезден қорғау шаралары туралы» № 1263 Қаулысына және ҚР Үкіметінің жанындағы денсаулықты қорғау жөніндегі Ұлттық үйлестіру кеңесінің отырысында 23.04.2008 ж. № 8 хаттамамен бекітілген туберкулезге қарсы шараларды үйлестіру жөніндегі 2008-2012 жылдарға арналған ведомствоаралық жұмыс жоспарына сәйкес жүзеге асырылады. Бұл нормативтік құжаттар еліміздегі туберкулезбен күрестің Ұлттық бағдарламасын құрайды. Қазіргі таңда ДДСҰ-ның сенімді дәлелдемелі базасы бар, туберкулез мәселесі медициналық және әлеуметтік қызметті жеткізушілердің толыққұнды ықпалдастығы жолымен шешілуі мүмкін. Сондықтан фтизиатриялық қызмет қоғамдық денсаулық сақтаудың барлық құрылымдарымен тығыз ықпалдасу керек. Туберкулезбен күрестің негізгі мақсаты – елімізде туберкулезбен аурушандық пен өлім-жітімділік көрсеткіштерін түбегейлі төмендету.

Туберкулез әлеуметтік маңызы бар аурулардың тобына жатады және жұмысқа жарамды халықтың жұмысқа жарамдылығын жоғалтуы және мерзімінен бұрын өлуіне байланысты айтарлықтай материалдық шығын әкелетін медициналық-әлеуметтік маңызды мәселе.

Дүниежүзілік денсаулық сақтау ұйымының (ДДСҰ) статистикалық мәліметтері бойынша туберкулезбен ауыру эпидемиологиясы 100-мың адамға шаққанда 50. Қазақстан Республикасында соңғы жылдары тіркелген туберкулез оқиғасы эпидемиологиялық көрсеткіштен 2-3 есе артық. Қазақстан Республикасы туберкулезбен ауыру деңгейі бойынша ТМД және Еуропа елдері арасында алғашқы орында тұр.

Жоғарыда аталғандар дәрігер-фтизиатрларды даярлаудың мемлекеттік жүйесін құрудың қажеттілігін көрсетеді.

Пәннің мақсаты: тыңдармандардың дәлелдемелі медицинаның қазіргі принциптеріне сәйкес науқасқа фтизиатриялық білікті көмек көрсетуге қажетті кәсіби іскерліктері мен машықтарын жетілдіруі және жаңа теориялық білімге ие болуы.

Пәннің міндеттері:

- фтизиатриялық білікті көмек машықтарын бекіту;
- дәрігерлік негізгі емдік-диагностикалық шараларды өткізу, яғни аралас аурулар мен шұғыл жағдайлар кезінде дәрігерлік алғашқы көмек көрсету іскерлігін жетілдіру;

4	Организация стационара на дому.
5	Ведение медицинской документации.
6	Подготовка докладов, презентаций на клинические конференции.
7	Работа в библиотеке, Интернете.
	Всего: 36 часов

5 Методы обучения и преподавания

Лекции: обзорные, проблемные.

Семинары и практические занятия: курация больных, ведение медицинской документации, работа в различных подразделениях лечебно-профилактических организаций, участие в обходах, разбор тематических больных, работа в малых группах, дискуссии, презентации, обратная связь, организация научно-практических конференций.

Самостоятельная работа слушателя (СРС): курация больных в палатах, на амбулаторном приеме и на дому, работа в различных подразделениях лечебно-профилактических организаций, работа с учебно-научной литературой и контрольно-измерительными средствами, написание историй болезни, подготовка презентаций, закрепление навыков в учебно-клиническом центре на фантомах и муляжах.

6 Клиническая база

Отделения противотуберкулезных диспансеров, отделения функциональной диагностики, эндоскопические кабинеты, клинические и бактериологические лаборатории, приемный покой стационаров.

		и медиастинальные синдромы, ХПН и ОПН, дыхательная и сердечно-сосудистая недостаточность, тромбоэмболия легочной артерии, остаточные изменения в легком, свищевые осложнения бронхо-легочно-плевральной патологии. Патофизиологические механизмы неотложных состояний больных с заболеваниями дыхательной системы; острое отравление изониазидом; алкогольная зависимость, как причина хронизации туберкулеза и пути устранения у больных алкогольных эксцессов; опийная наркомания при туберкулезе и лечебная помощь, побочное действие противотуберкулезных препаратов.
4	Внелегочный туберкулез	Проявления внелегочного туберкулеза и методы его ранней диагностики. Больные с хронической патологией: боли в суставах и позвоночнике, остеохондрозы, кожные заболевания, хронические пиелонефриты, бесплодие, хр. аднекситы, заболевания глаз, рецидивирующие периферические лимфадениты и др. Диагностика, показания к направлению в стационар.
5	Актуальные вопросы детской фтизиатрии	Эпидемиология, этиология, иммунитет и резистентность. Профилактика туберкулеза у детей и подростков. Современные скрининговые методы массового обследования на туберкулез. Организационные подходы в профилактике и выявлении туберкулеза в группах риска и среди социально – дезадаптированных детей и подростков. Обследование ребенка, больного туберкулезом. Основные клинические формы первичного туберкулеза. Вторичные формы туберкулеза легких. Туберкулез других органов и систем. Основные принципы современной терапии. Организация противотуберкулезной службы и диспансеризации детского населения.
Всего: 62 часа		

4.3 Примерный план самостоятельной работы слушателя (СРС)

№	Содержание СРС
1	Работа в кабинетах узких специалистов.
2	Работа в кабинете ВКК по экспертизе временной и стойкой нетрудоспособности.
3	Работа в дневном стационаре.

- отбасының саламатты өмір салтын қалыптастыру әдістерін жетілдіру;
- стационар жағдайында сараптама, сауықтыру, алдын алу, емдік-диагностикалық және оңалту шараларын өткізу кезінде дәрігерлік этика мен деонтология талаптарын сақтауға үйрету;
- дәлелдемелі медицина принциптерінің негізінде кәсіби шешімді қабылдау іскерлігін бекіту;
- халықпен сөйлесу, әріптестермен, әлеуметтік қызмет қызметкерлерімен жұмыс істеу барысында тиісті коммуникациялық машықтарын жетілдіру;
- өз жұмысын ұйымдастыруда менеджмент принциптерін қолдануға үйрету;
- өзінің кәсіби қызметі барысында үздіксіз кәсіптік оқуға және білімі мен машықтарын жетілдіруге деген сұранысын бекіту;
- деонтология, моральдық-этикалық және құқық мәдениетінің стационар жағдайында пациенттерге қызмет көрсетуге қажетті машықтарын;
- альтуризм, қайғысына ортақтасу, жауапкершілік, шынайылық, құпиялылық принциптерін сақтау сияқты кәсіби құндылықтарға ұқыптылықпен қарауды үйрену;
- топта жұмыс істеу машықтарын және лидерлік сапаны бекіту.

Білім берудің түпкілікті нәтижелері

Тыңдарман:

- ҚР халыққа туберкулезге қарсы көмекті ұйымдастыру және онымен күресуін анықтайтын заңды және нормативтік құжаттар. Қазақстан Республикасының туберкулезге қарсы Ұлттық бағдарламасы;
- дүние жүзінде, республикада және нақты аймақтарда туберкулездің эпидемиологиялық жағдайы;
- туберкулезді бақылаудың қазіргі ғаламдық бағдарламасы – «STOP TB» (туберкулезді тоқтату);
- туберкулезбен күрестің кеңейтілген тұжырымдамасы;
- DOTS– стратегиясы, негізгі принциптері мен маңызды басымдықтары;
- Қазақстан Республикасында туберкулезді анықтауды, алдын алу мен емдеуді ұйымдастыру;
- туберкулезге қарсы бағдарламаны - туберкулезді анықтауды, алдын алу мен емдеуді іске асырудағы МСАЖ рөлі;
- туберкулезді есепке алу -есеп беру құжаттамасының формалары;
- туберкулездің этиологиясы, патогенезі, инфекцияны иммундық бақылаудың механизмдері;
- туберкулездің клиникалық және рентгенологиялық семиотикасы;
- туберкулезге қауіптенгенде тексерудің диагностикалық алгоритмі;
- зерттеудің жалпыклиникалық, биохимиялық, иммунологиялық әдістерінің фтизиатриядағы маңызы;
- туберкулездің халықаралық жіктемесі;
- туберкулездің ағымы мен клиникалық әйгіленімінің ересектердегі, балалардағы, жасөспірімдердегі, егде жастағылардағы ерекшеліктері;

- туберкулездің өкпеден тыс формаларының клиникасының және диагностика әдістерінің ерекшеліктері;
- туберкулез белсенділігінің критерийлері;
- ДДСҰ ұсынымына және Қазақстан Республикасының ұлттық хаттамаларына сәйкес туберкулезді емдеудің қазіргі әдістері;
- туберкулезге қарсы препараттардың әсер ету механизмдері, жанама әсерлері, олардың алдын алу мен жою шаралары;
- туберкулезбен ауыратын науқастарды хирургиялық жолмен емдеуге арналған көрсетілімдер мен қарсы көрсетілімдер;
- туберкулез кезінде диспансерлік бақылауды ұйымдастыру;
- туберкулезді инфекциялық бақылау принциптері;
- туберкулез кезінде медициналық-әлеуметтік сараптама жасау;
- туберкулездің спецификалы және бейспецификалы алдын алуды **білуі тиіс**.

Тыңдарман:

- негізгі эпидемиологиялық көрсеткіштерді есептеу және туберкулез туралы эпидемиологиялық жағдайларды талдау;
- еліміздегі туберкулез бойынша есепке алу-есеп беру құжаттамасының бекітілген формаларын толтыру;
- ересектерге, балаларға, жасөспірімдерге туберкулезге қауіптенгенде тексерудің диагностикалық алгоритмін қолдану;
- манту туберкулиндік сынамасының нәтижесін бағалау;
- ересектерге, жасөспірімдерге, жас ерекшелігі әртүрлі балаларға жасалған сәулелік, зертханалық, функционалдық тексерулердің нәтижелерін түсіндіру;
- тыныс алу ағзаларының басқа да аурулары бар ересектерге, балаларға жасөспірімдерге туберкулездің саралау диагностикасын өткізу;
- қолданыстағы клиникалық жіктемеге сәйкес туберкулез диагнозын қою, науқас жағдайының ауырлығын бағалау;
- DOTS дефинициясына сәйкес туберкулез жағдайын және терапиялық категорияны анықтау, химиятерапияның стандарт режимдерін таңдау және тағайындау;
- бүйрек функциясының жеткіліксіздігі мен бауырдың жіті және созылмалы аурулары бар науқастар үшін ДДСҰ ұсынған химиятерапияның альтернатив режимдерін таңдау;
- интенсивті және қолдаушы фазада үздіксіз бақылау емін ұйымдастыру және іске асыру;
- I және II терапиялық категориялы науқастар үшін интенсивті фазаны созуға арналған көрсетілімді анықтау;
- препараттарды үзіліс жасап қабылдаған науқастар үшін ДДСҰ ұсынған емдеу бағдарламаларын таңдау;
- қақырықты қорытынды бактериологиялық зерттеудің нәтижесі мен ауру динамикасына байланысты науқастарды қайта тіркеу және емдеу категориясын өзгерту;

4 Примерный тематический план и содержание дисциплин повышения квалификации

Актуальные проблемы фтизиатрии, в том числе детского возраста

4.1 Примерный тематический план лекций

№	Тема
1	Менеджмент множественно-лекарственно-устойчивого туберкулеза в условиях программы DOTS-PLUS.
2	Избранные вопросы дифференциальной диагностики туберкулеза с другими заболеваниями органов дыхания.
3	Осложнения и неотложные состояния во фтизиопульмонологии.
4	Внелегочный туберкулез.
5	Актуальные вопросы детской фтизиатрии.
	Всего: 10 часов

4.2 Примерный тематический план и содержание практических занятий

№	Тема	Содержание
1	Менеджмент множественно-лекарственно-устойчивого туберкулеза (МЛУ ТБ) в условиях программы DOTS-PLUS	Организация противотуберкулезной помощи при МЛУ ТБ, диагностика, химиотерапия препаратами II-III ряда, побочное действие препаратов и методы их купирования, инфекционный контроль, клинический аспект, хирургическое лечение легочного туберкулеза с МЛУ ТБ. Патогенез развития МЛУ. Подходы в лечении обширной лекарственной устойчивости МБТ, особые ситуации при лечении МЛУ ТБ (алкоголизм, наркомания, сахарный диабет, педиатрия).
2	Избранные вопросы дифференциальной диагностики туберкулеза с другими заболеваниями органов дыхания	Основные синдромы, характерные как для легочного туберкулеза, так и других заболеваний: синдром ограниченных очагов, синдром диссеминации, синдром участка затемнения в легком, синдром патологии корня легкого и средостения, синдром округлых образований, синдром полостных образований, синдром патологии плевры. Дифференциальная диагностика.
3	Осложнения и неотложные состояния во фтизиопульмонологии	Современные подходы к диагностике и лечению следующих осложнений: легочное кровотечение и кровохарканье, спонтанный пневмоторакс, ателектаз легкого, инфекционно-токсический шок, бронхообструктивный

7	Применение диагностического алгоритма исследований при подозрении на туберкулез.
8	Определение лечебной категории и режима химиотерапии у детей и подростков.
9	Определение и регистрация исходов лечения в соответствии с рекомендациями ВОЗ и Национальными протоколами РК.
10	Составление плана вакцинации и ревакцинации BCG.
11	Определение показаний и противопоказаний вакцинации BCG.
12	Составление плана и проведение комплекса санитарно-противоэпидемических (профилактических) мероприятий в очагах туберкулеза.
13	Санитарно-просветительная работа по туберкулезу среди населения, больных туберкулезом и контактных лиц.
14	Мониторинг и оценка эффективности противотуберкулезных мероприятий в соответствии с индикаторами, утвержденными Методическими рекомендациями по мониторингу и оценке в РК.
15	Расчет потребности района, области, лечебного учреждения в противотуберкулезных препаратах и расходных материалах.
16	Разведение и внутрикожное введение вакцины BCG.
17	Взятие мокроты и промывных вод бронхов.
18	Пункция периферических лимфатических узлов.
19	Проведения небулайзерной терапии.
20	Подготовка докладов, презентаций на клинические и патолого-анатомические конференции.
21	Участие в консилиумах и консультациях других отделений.
	Всего: 72 часа
Лучевая диагностика	
1	Ведение медицинской документации.
2	Работа в кабинетах визуальной диагностики.
3	Подготовка больных к диагностическим манипуляциям.
4	Интерпретация результатов визуальных исследований.
	Всего: 18 часов

Примечание:

* - для специалистов с предшествующим уровнем образования и стажем работы по специальностям нетерапевтического/непедиатрического профиля и не по общей врачебной практике.

- қақырықты қорытынды зерттеудің және клиникалық-рентгенологиялық тексерудің нәтижелері бойынша емнің тиімділігін бағалау;
- ДДСҰ ұсынымдарына және Қазақстан Республикасының Ұлттық хаттамаларына сәйкес емді анықтау және ем нәтижесін тіркеу;
- туберкулездің дәріге резистентті формаларын ДДСҰ ұсынымдарына және Қазақстан Республикасының Ұлттық хаттамаларына сәйкес емдеу;
- өкпе туберкулезінде коллапсотерапияның түрлі әдістерін қолдануға арналған көрсетілімдер мен қарсы көрсетілімдерді анықтау;
- ересектерді, балаларды, жасөспірімдерді туберкулез кезінде хирургиялық емдеудің түрлі әдістерін қолдануға арналған көрсетілімдер мен қарсы көрсетілімдерді анықтау;
- науқастарды хирургиялық араласудан кейін емдеу;
- жанамаласқан аурулары бар туберкулезбен ауыратын науқастарды емдеу тәсілдері: АИТВ – инфекциясы, қант диабеті, жүрек-қан тамыр аурулары, бауыр және өт шығару жолдары аурулары, асқазан-ішек жолы аурулары, маскүнемдік, наркомания;
- туберкулезбен ауырған, туберкулезбен ауыратын науқастардың жұмысқа қабілеттілігі туралы мәселені шешу;
- вакцинация және BCG ревакцинация жоспарын құру;
- BCG вакцинаны жүргізуге арналған көрсетілімдер мен қарсы көрсетілімдерді анықтау;
- BCG вакцинаның асқынуларын емдеу;
- ауданның, облыстың, емдеу мекемелерінің туберкулезге қарсы препараттар мен шығыс материалдарына сұраныстарын есептеу;
- туберкулезді инфекциялық бақылауды ұйымдастыру;
- жоспар құру және туберкулез ошақтарында санитариялық-эпидемияға қарсы (профилактикалық) шаралар кешенін өткізу;
- Қазақстан Республикасының қолданыстағы нормативтік құжаттарына сәйкес көрсетілген тұлғалар контингентіне туберкулез химияпрофилактикасын тағайындау;
- туберкулезбен ауыратындарға және олармен қарым-қатынас жасағандарға туберкулез бойынша санитариялық-ағарту жұмыстарын жүргізу;
- Қазақстан Республикасын бағалау және мониторинг бойынша әдістемелік ұсынымдармен бекітілген индикаторларға сәйкес туберкулезге қарсы шаралардың тиімділігін бағалау мен мониторингін іске асыруды **үйреніп алуы қажет.**

Тыңдарман:

- кеуде қуысы ағзалары, сүйек жүйесі рентгенограммалар қорытындыларына интерпретация жасау;
- флюорограмма қорытындыларына интерпретация жасау;
- кеуде қуысы ағзаларының томограммасы қорытындыларына интерпретация жасау;

- селективті бронхография қорытындыларына интерпретация жасау;
- эндоскопиялық зерттеулердің нәтижелерін түсіндіру: трахеобронхоскопия, то-
ракоскопия, медиастиноскопия және медиастинотомия;
- туберкулинді Манту сыналасын қою және қорытындыларына интерпретация
жасау;
- БЦЖ вакцинасын тері ішіне егу;
- қақырықты, бронхының шайынды суларын алу;
- плевраға пункция жасау;
- бел пункциясы;
- перифериялық лимфа түйіндерінің пункциясы;
- өкпеден қан кеткенде, спонтанды пневмоторакста шұғыл көмек көрсету және
емді жалғастыру;
- диагностикалық және емдік мақсатта буындарға пункция жасау (сұйықтықты
эвакуациялау, дәрілік заттарды енгізу);
- диагностикалық және емдік мақсатта жасанды пневмоторакс пен пневмопери-
тонеумды салу;
- көмейлік шприцтің және катетердің көмегімен дәрілерді кеңірдекке енгізу;
- небулайзерлі терапия өткізу;
- қан тобын, резус-факторды анықтау, донор мен реципиенттің қанының
үйлесімділігіне сынама жасау;
- медициналық манипуляциялар: инъекцияның барлық түрлері;
- өміріне қауіп төнген жағдайда диагностика және шұғыл жәрдем жасауға:
 - өкпеден қан кету;
 - спонтанды пневмоторакс;
 - бронхоспастикалық синдром;
 - қантамырлық жіті жеткіліксіздік;
 - тыныс алудың жіті жеткіліксіздігі **машықтануы қажет.**

2 Пән сағаттарын бөлу

Терапиялық бейін мамандықтары бойынша білім деңгейі мен еңбек өтілі бар
мамандарға арналған қайта даярлау

Пән	Аудиториялық сағаттар			ТӨЖ
	Барлығы	Дәрістер	Практикалық сабақтар	
Ішкі аурулар	108*	12*	96*	54*
Балалар аурулары	72*	8*	64*	36*
Фтизиатрия	144	16	128	72
Балалар фтизиатриясы	144	16	128	72

8	Обслуживание вызовов на дому.
9	Применение диагностического алгоритма исследований при подозрении на туберкулез.
10	Определение и регистрация исходов лечения в соответствии с рекомендациями ВОЗ и Национальными протоколами РК.
11	Составление плана и проведение комплекса санитарно-противоэпидемиче- ских (профилактических) мероприятий в очагах туберкулеза.
12	Санитарно-просветительная работа по туберкулезу среди населения, больных туберкулезом и контактных лиц.
13	Мониторинг и оценка эффективности противотуберкулезных мероприя- тий в соответствии с индикаторами, утвержденными Методическими рекомен- дациями по мониторингу и оценке в РК.
14	Разведение и внутрикожное введение вакцины BCG.
15	Взятие мокроты и промывных вод бронхов.
16	Пункция периферических лимфатических узлов.
17	Проведение пункции суставов с диагностической и лечебной целью (эвакуа- ция жидкости, введение лекарственных средств).
18	Интратрахеальное введение лекарственных средств через гортанный шприц и катетер.
19	Проведения небулайзерной терапии.
20	Подготовка докладов, презентаций на клинические и патолого-анатомические конференции.
21	Участие в консилиумах и консультациях.
22	Дежурства в отделении.
23	Дежурства в приемном покое.
24	Работа в библиотеке, Интернете.
Всего: 72 часа	
Детская фтизиатрия	
1	Курация больных в палатах.
2	Ведение медицинской документации.
3	Интерпретация рентгенограмм.
4	Интерпретация результатов исследования крови, ликвора, плеврального экс- судата, мокроты.
5	Интерпретация пробы Манту.
6	Обслуживание вызовов на дому.

3.3 Примерный план самостоятельной работы слушателя (СРС)

№	Содержание СРС
Внутренние болезни*	
1	Курация больных в палатах.
2	Ведение медицинской документации.
3	Интерпретация результатов дополнительных методов исследования.
4	Подготовка докладов, презентаций на клинические и патолого-анатомические конференции.
5	Участие в консилиумах и консультациях других отделений.
6	Дежурства в отделении.
7	Дежурства в приемном покое.
8	Работа в библиотеке, Интернете.
	Всего: 54 часа
Детские болезни*	
1	Курация больных в палатах.
2	Ведение медицинской документации.
3	Интерпретация результатов дополнительных методов исследования.
4	Расчет питания у детей.
5	Подготовка докладов, презентаций на клинические и патолого-анатомические конференции.
6	Участие в консилиумах и консультациях других отделений.
7	Дежурства в отделении.
8	Дежурства в приемном покое.
9	Работа в библиотеке, Интернете.
	Всего: 36 часов
Фтизиатрия	
1	Курация больных в палатах.
2	Ведение медицинской документации.
3	Интерпретация рентгенограмм.
4	Интерпретация результатов исследования крови, ликвора, плеврального экссудата, мокроты.
5	Определение лечебной категории и режима химиотерапии.
6	Интерпретация пробы Манту.
7	Пункция плевральной полости.

Сәулеттік диагностика	36	6	30	18
Сағаттың жалпы саны	504	58	446	252

Ескерне:

* - терапиялық/педиатриялық және жалпы дәрігерлік практика емес бейін мамандықтары бойынша алдыңғы білім деңгейі мен еңбек өтілі бар мамандарға арналған сағаттар.

Біліктілік арттыру

Пән	Аудиториялық сағаттар			ТӨЖ
	Барлығы	Дәрістер	Практикалық сабақтар	
Фтизиатрияның өзекті мәселелері	72	12	60	36

3 Қайта даярлау пәндердің тақырыптық жоспарының үлгісі және мазмұны

3.1 Дәрістердің тақырыптық жоспарының үлгісі

№	Тақырыбы
Ішкі аурулар *	
1	Кардиология және ревматологияның өзекті мәселелері.
2	Пульмонологияның өзекті мәселелері.
3	Гастроэнтерологияның өзекті мәселелері.
4	Нефрологияның өзекті мәселелері.
5	Эндокринологияның және гематологияның өзекті мәселелері.
6	Аллергологияның және клиникалық иммунологияның өзекті мәселелері.
	Барлығы: 12* сағат
Балалар аурулары *	
1	Балалар кардиологиясы мен ревматологиясының өзекті мәселелері.
2	Балалар пульмонологиясының өзекті мәселелері.
3	Балалар гастроэнтерологиясының өзекті мәселелері.
4	Балалар нефрологиясының өзекті мәселелері.
5	Балалар эндокринологиясы мен гематологиясының өзекті мәселелері.

6	Балалар аллергиясы мен клиникалық иммунологиясының өзекті мәселелері.
Барлығы: 8 сағат	
Фтизиатрия	
1	Жаһандық қордың бағдарламаларын және туберкулездің таралуына қарсы әрекет етудің ұлттық бағдарламаларын мониторингілеу және бағалау принциптері. ҚР және дүниежүзіндегі туберкулез эпидемиологиясы, негізгі үрдістер.
2	Туберкулезге қарсы қызмет мекемесі. Туберкулезге қарсы шараларды сараптау. Эпидемиологиялық қадағалау.
3	Туберкулездік стационардағы диагностикалық зерттеулердің шағын стандарттары. ҚР туберкулездің клиникалық жіктелімі.
4	Туберкулезбен ауыратындарды анықтау ұйымдары.
5	Туберкулезді инфекциялық бақылау стратегиясы.
6	Туберкулезді пенитенциялық мекемелерде бақылау.
7	Туберкулездің спецификалы алдын алу.
8	Амбулаториялық фтизиатриялық қызметтегі диспансерлік бақылау принциптері.
9	Бақыланатын химиятерапияны амбулатория жағдайында ұйымдастыру.
10	Туберкулезбен ауыратын науқастарды және ауырған науқастарды медициналық-әлеуметтік сараптау.
Барлығы: 16 сағат	
Балалар фтизиатриясы	
1	ҚР балаларға амбулаториялық фтизиатриялық көмекті ұйымдастыру.
2	Балалардың туберкулез диспансеріндегі медициналық құжаттаманың формалары.
3	Балалардың туберкулез диспансеріндегі медициналық құжаттаманың формалары.
4	Балалар мен жасөспірімдердің туберкулезін анықтауды ұйымдастыру.
5	Туберкулезбен ауыратын балалар мен жасөспірімдерді тексеру ерекшеліктері.
6	Балалар мен жасөспірімдерді қарқынды фазада емдеу.
7	Балалар мен жасөспірімдердің туберкулезін хирургиялық тәсілмен емдеуге арналған көрсетілімдер, қарсы көрсетілімдер.
8	Қосанжарласқан аурулары бар туберкулезбен ауыратын балалар мен жасөспірімдерді емдеу ерекшеліктері.
9	Балалардың туберкулездік стационарындағы медициналық құжаттаманың формалары.

		особенности больных туберкулезом легких. Методы коррекции психологических сдвигов.
Всего: 128 часов		
Лучевая диагностика		
1	Методы рентгенологического исследования для диагностики туберкулеза	Рентгенологическая диагностика. Методы рентгенологического исследования, их информативность для диагностики туберкулеза. Показания для использования флюорографии, рентгеноскопии, рентгенографии, томографии селективной бронхографии, ангиографии. Рентгеноанатомия органов дыхания. Нормограмма органов грудной клетки в прямой, боковой и косых проекциях. Общие методологические принципы описания изменений при рентгенологическом исследовании органов дыхания.
2	Основные рентгенологические синдромы при болезнях легких	Синдром «очаговая тень». Синдром «ограниченное затемнение». Синдром «распространенное затемнение». Синдром «кольцевидная тень». Синдром «очаговая диссеминация». Синдром «поражение корня легкого».
3	Ультразвуковое исследование в клинике туберкулеза	Ультразвуковое исследование в клинике туберкулеза, показания и возможности. Клиническая оценка результатов исследования.
4	Радионуклидная диагностика в клинике туберкулеза	Радионуклидная диагностика в клинике туберкулеза, показания, оценка результатов исследования.
5	Компьютерная и магнитно-резонансная томография во фтизиатрии	Теоретические основы компьютерной томографии. Преимущества компьютерной томографии. Показания. Компьютерная семиотика различных форм туберкулеза легких. Значение компьютерной томографии в предоперационном обследовании больных. Магнитно-резонансная томография. Теоретические основы. Показания. Диагностическая ценность, при легочной патологии.
Всего: 30 часов		

Примечание:

* - для специалистов с предшествующим уровнем образования и стажем работы по специальностям нетерапевтического/непедиатрического профиля и не по общей врачебной практике.

18	Осложнения вторичных форм туберкулеза	Осложнения туберкулеза. Тактика и лечение осложнений.
19	Профилактика туберкулеза у детей	Организация противотуберкулезной работы. Профилактика возникновения туберкулеза у детей, не имевших контакта с больными туберкулезом. Профилактика туберкулеза у детей, находившихся в контакте с больными туберкулезом. Вакцинация вакциной БЦЖ. Эффективность специфической профилактики туберкулеза. Химиопрофилактика туберкулеза. Санитарная профилактика. Мероприятия в очаге туберкулезной инфекции.
20	Диспансеризация детей, больных туберкулезом	Диспансерные группы больных активным, затихающим, излеченным туберкулезом, лиц, контактирующих с больными туберкулезом или с подозрением на туберкулез неясной активности. Характеристика наблюдаемых контингентов. Интерпретация основных понятий, используемых в практической работе противотуберкулезных учреждений: активность процесса, стабилизация процесса, клиническое излечение, обострение и рецидив, остаточные изменения, больной бактериовыделитель, основной курс химиотерапии, отягощающие факторы.
21	Амбулаторное лечение больных туберкулезом легких	Показания для амбулаторного лечения. Виды амбулаторного лечения. Амбулаторное лечение как этап основного курса антибактериальной терапии. Методика. Сезонные профилактические курсы, химиопрофилактика «здоровых» контингентов в «группах риска». Противорецидивные курсы лечения. Методика. Химиотерапия у детей с «выражем» туберкулиновой реакции. Методы контроля, оценка эффективности.
22	Социальная реабилитация	Социальная реабилитация. Лечебная физкультура, физиотерапия. Принципы лечебной гимнастики. Показания для физиотерапии у детей, больных туберкулезом легких. Принципы дыхательной гимнастики. Показания для больных туберкулезом легких. Механизм воздействия физических факторов. Виды физиотерапии. Показания для физиотерапии у больных туберкулезом легких. Лазерная терапия. Организация работы физиотерапевтического кабинета. Личностные

10	Балалар мен жасөспірімдердің туберкулезін анықтауды ұйымдастыру.
Барлығы: 16 сағат	
Сәулелік диагностика	
1	Туберкулез диагностикасындағы зерттеудің визуалдық әдістерінің маңызы. Кеуде ағзаларының рентгенанатомиясы.
2	Өкпе туберкулезінің рентгеносемиотикасы.
3	Өкпеден тыс туберкулездің рентгеносемиотикасы.
Барлығы: 6 сағат	

Ескерне:

* - терапиялық/педиатриялық және жалпы дәрігерлік практика емес бейін мамандықтары бойынша алдыңғы білім деңгейі мен еңбек өтілі бар мамандарға арналған сағаттар.

3.2 Практикалық сабақтардың тақырыптық жоспарының үлгісі және мазмұны

№	Тақырыбы	Мазмұны
Ішкі аурулар *		
1	Жіті коронарлық синдром (ЖКС)	ЖКС диагностикасы, саралау диагностикасы. Жүректің ишемиялық ауруының (ЖИА) клиникалық әйгіленімі. Атиптік формалары. Жасқа байланысты ерекшеліктері. Асқынулар. Дәлелдемелі медицина тұрғысынан диагноз қою, емдеу, алдын алу, оңалту. Науқастарға арналған мектептер. Холтер бойынша ұзақ амбулаториялық мониторингілеу. Созылмалы аураға шалдыққан науқастарды диспансерлеу. Жұмысқа жарамдылықты сараптау.
2	Артериялық гипертензия (АГ)	АГ диагностикасы, саралау диагностикасы. Симптомдық АГ. Жасқа байланысты ерекшеліктері. Асқынулар. Дәлелдемелі медицина тұрғысынан диагноз қою, емдеу, алдын алу, оңалту. Науқастарға арналған мектептер. Холтер әдісімен амбулаториялық ұзақ мониторингілеу. Созылмалы ауруға шалдыққан науқастарды диспансеризациялау. Жұмысқа жарамдылықты сараптау.
3	Жүрек ақаулары	Жүрек ақауларының диагностикасы, саралау диагностикасы. Клиникалық әйгіленімі. Жасқа байланысты ерекшеліктері. Асқынулар. Дәлелдемелі медицина тұрғысынан диагноз қою, емдеу, алдын алу, оңалту. Созылмалы ауруға шалдыққан науқастарды диспансеризациялау. Жұмысқа жарамдылықты сараптау.

4	Инфекциялық эндокардит (ИЭ)	ИЭ диагностикасы, саралау диагностикасы. Клиникалық әйгіленімі. Асқынулар. Дәлелдемелі медицина тұрғысынан диагноз қою, емдеу, алдын алу, оңалту. Созылмалы ауруға шалдыққан науқастарды диспансеризациялау. Жұмысқа жарамдылықты сараптау.
5	Жүректің ревматизмдік ауруы (ЖРА)	ЖРА диагностикасы, саралау диагностикасы. ЖРА клиникалық әйгіленімі. Атиптік формалары. Жасқа байланысты ерекшеліктері. Асқынулар. Дәлелдемелі медицина тұрғысынан диагноз қою, емдеу, алдын алу, оңалту. Науқастарға арналған мектептер. Созылмалы ауруға шалдыққан науқастарды диспансеризациялау. Жұмысқа жарамдылықты сараптау.
6	Ревматизмдік артрит (РА)	РА диагностикасы, саралау диагностикасы. Клиникалық әйгіленімі. Атиптік формалары. Жасқа байланысты ерекшеліктері. Асқынулар. Дәлелдемелі медицина тұрғысынан диагноз қою, емдеу, алдын алу, оңалту. Науқастарға арналған мектептер. Созылмалы ауруға шалдыққан науқастарды диспансеризациялау. Жұмысқа жарамдылықты сараптау.
7	Реактивтік артриттер	Реактивтік артриттердің диагностикасы, саралау диагностикасы. Клиникалық әйгіленімі. Атиптік формалары. Жасқа байланысты ерекшеліктері. Асқынулар. Дәлелдемелі медицина тұрғысынан диагноз қою, емдеу, алдын алу, оңалту. Созылмалы ауруға шалдыққан науқастарды диспансеризациялау. Жұмысқа жарамдылықты сараптау.
8	Дәнекер тіннің диффузиялы аурулары	Диагностика, саралау диагностикасы. Клиникалық әйгіленімі. Атиптік формалары. Жасқа байланысты ерекшеліктері. Асқынулар. Дәлелдемелі медицина тұрғысынан диагноз қою, емдеу, алдын алу, оңалту. Созылмалы ауруға шалдыққан науқастарды диспансеризациялау. Жұмысқа жарамдылықты сараптау.
9	Остеоратроздар	Диагностика, саралау диагностикасы. Клиникалық әйгіленімі. Атиптік формалары. Жасқа байланысты ерекшеліктері. Асқынулар. Дәлелдемелі медицина тұрғысынан диагноз қою, емдеу, алдын алу, оңалту. Науқастарға арналған мектептер. Созылмалы ауруға шалдыққан науқастарды диспансеризациялау. Жұмысқа жарамдылықты сараптау.

10	Милиарный, диссеминированный туберкулез легких у детей и подростков	Диагностика, дифференциальная диагностика. Клинические проявления. Особенности лечения. Исходы.
11	Очаговый туберкулез легких	Распространенность среди подростков. Диагностика, дифференциальная диагностика. Клинические проявления. Особенности лечения. Исходы.
12	Инфильтративный туберкулез легких	Диагностика, дифференциальная диагностика. Клинические проявления. Особенности лечения. Исходы.
13	Вторичный туберкулез подростков	Особенности течения. Патогенез вторичного туберкулеза в препубертатном и пубертатном периодах. Роль контакта с больными туберкулезом в этой возрастной группе. Склонность к генерализации и гиперергические реакции на туберкулин, развитие двусторонних процессов, всплеск вокруг старых очагов, склонность к распаду и бронхогенному прогрессированию. Особенности клиники: малая выраженность клинических симптомов в начале заболевания. Диагностика, дифференциальная диагностика. Клинические проявления. Особенности лечения. Исходы.
14	Аномалии и пороки развития легких	Диагностика, дифференциальная диагностика. Клинические проявления. Особенности лечения. Исходы.
15	ВИЧ-связанный туберкулез у детей	Влияние ВИЧ-инфекции на диагностику туберкулеза у детей. Дифференциальная диагностика туберкулеза у ВИЧ-инфицированных детей. Контактные дети с возможной ВИЧ-инфекцией. Клиническое распознавание и лабораторное тестирование ВИЧ-инфекции у больных туберкулезом. Противотуберкулезная терапия у ВИЧ-положительных больных туберкулезом. Лечение других ВИЧ-связанных заболеваний у больных с сочетанной патологией.
16	Лечение туберкулеза у детей	Принципы, методы, стандарты. Схемы. Категории больных. Формы отчетно-учетной документации. Методы контроля. Диагностический алгоритм при подозрении на туберкулез. Остаточные изменения в легких после излечения туберкулеза. Критерии активности туберкулеза. Критерии излечения.
17	Лечение резистентных форм туберкулеза. Побочные действия терапии	Категории и схемы лечения больных с лекарственно-устойчивым туберкулезом. Побочные действия химиотерапии туберкулеза, профилактика и их устранение.

		инфекции. Значение туберкулиновых проб для диагностики первичного туберкулеза. Параспецифические реакции. Туберкулезная интоксикация у детей и подростков. Клинические признаки, течение, лечение и исходы.
5	Диагностика туберкулеза у детей	Диагностические трудности. Особенности клинических проявлений, отсутствие строго специфических симптомов. Объективный статус ребенка: внешний вид. Обязательный диагностический минимум. Дополнительные и факультативные методы диагностики. Бактериоскопические и бактериологические методы диагностики туберкулеза. Рентгенологическое исследование легких, микроскопическое исследования мокроты, кожная проба Манту. Дети повышенного риска по заболеванию туберкулезом. Организация массовой туберкулинодиагностики и проверочного флюорографического обследования, использование иммунологических тест-систем в скрининге туберкулеза.
6	Первичный туберкулезный комплекс	Первичный туберкулезный комплекс. Патоморфология первичного комплекса. Неосложненный и осложненный первичный комплекс. Клинические признаки, диагностика, течение и лечение. Значение бронхоскопии для профилактики осложнений. Исходы первичного комплекса и значение остаточных изменений после его излечения для возникновения вторичных форм туберкулеза.
7	Туберкулез внутригрудных лимфатических узлов	Туберкулез внутригрудных лимфатических узлов. Схемы лимфатических узлов и лимфатических сосудов легких и средостения. Клиническая и рентгенологическая диагностика поражения лимфатических узлов. Инфильтративный и опухолевидный бронхоадениты, течение и лечение. Значение бронхоскопии для диагностики туберкулеза внутригрудных лимфатических узлов и его осложнений.
8	Особенности течения туберкулеза у новорожденных и грудных детей	Патогенез иммунологической реакции у новорожденных и грудных детей. Особенности течения туберкулеза у новорожденных и грудных детей. Осложнения первичного туберкулеза, их диагностика и лечение.
9	Осложнения первичных форм туберкулеза	Осложнения первичных форм туберкулеза. Характеристика. Клиника. Диагностика. Лечение. Особенности тактики ведения у детей и подростков.

10	Подагра	Диагностика, саралау диагностикасы. Клиникалық әйгіленімі. Жасқа байланысты ерекшеліктері. Асқынулар. Дәлелдемелі медицина тұрғысынан диагноз қою, емдеу, алдын алу, оңалту. Созылмалы ауруға шалдыққан науқастарды диспансеризациялау. Жұмысқа жарамдылықты сараптау.
11	Остеопороз. Остеопатия	Диагностика, саралау диагностикасы. Клиникалық әйгіленімі. Жасқа байланысты ерекшеліктері. Асқынулар. Дәлелдемелі медицина тұрғысынан диагноз қою, емдеу, алдын алу, оңалту. Науқастарға арналған мектептер. Созылмалы ауруға шалдыққан науқастарды диспансеризациялау. Жұмысқа жарамдылықты сараптау.
12	Пневмония	Пневмония диагностикасы, саралау диагностикасы. Клиникалық әйгіленімі. Атиптік формалары. Жасқа байланысты ерекшеліктері. Асқынулар. Дәлелдемелі медицина тұрғысынан диагноз қою, емдеу, алдын алу, оңалту. Жұмысқа жарамдылықты сараптау.
13	Өкпенің созылмалы обструкциясы ауруы (ӨСОА)	ӨСОА диагностикасы, саралау диагностикасы. Клиникалық әйгіленімі. Атиптік формалары. Жасқа байланысты ерекшеліктері. Асқынулар. Дәлелдемелі медицина тұрғысынан диагноз қою, емдеу, алдын алу, оңалту. Науқастарға арналған мектептер. Спирография техникасы, бронхолитиктермен сынама жасау. Созылмалы ауруға шалдыққан науқастарды диспансеризациялау. Жұмысқа жарамдылықты сараптау.
14	Бронх демікпесі (БД)	БД диагностикасы, саралау диагностикасы. Клиникалық әйгіленімі. Атиптік формалары. Жасқа байланысты ерекшеліктері. Асқынулар. Дәлелдемелі медицина тұрғысынан диагноз қою, емдеу, алдын алу, оңалту. Науқастарға арналған мектептер. Пикфлоуметрия техникасы, бронхолитиктермен сынама жасау. Созылмалы ауруға шалдыққан науқастарды диспансеризациялау. Жұмысқа жарамдылықты сараптау.
15	Қантты диабет (ҚД)	Диагностика, саралау диагностикасы. Жасқа байланысты ерекшеліктері. Асқынулар. Дәлелдемелі медицина тұрғысынан диагноз қою, емдеу, алдын алу, оңалту. Созылмалы ауруға шалдыққан науқастарды диспансеризациялау. Жұмысқа жарамдылықты сараптау. ҚД фондындағы ішкі ағзалардың ауруларымен ауыратын науқастарды жүргізу ерекшеліктері.

16	Қалқаншабез ауруы	Диагностика, саралау диагностикасы. Клиникалық әйгіленімі. Атиптік формалары. Жасқа байланысты ерекшеліктері. Асқынулар. Дәлелдемелі медицина тұрғысынан диагноз қою, емдеу, алдын алу, оңалту. Созылмалы ауруға шалдыққан науқастарды диспансеризациялау. Жұмысқа жарамдылықты сараптау.
17	Гипоталамо-гипофизарлық жүйенің зақымдануы. Бүйрекбез аурулары. Қалқансерікбездердің аурулары	Диагностика, саралау диагностикасы. Клиникалық әйгіленімі. Атиптік формалары. Жасқа байланысты ерекшеліктері. Асқынулар. Дәлелдемелі медицина тұрғысынан диагноз қою, емдеу, алдын алу, оңалту. Созылмалы ауруға шалдыққан науқастарды диспансеризациялау. Жұмысқа жарамдылықты сараптау.
18	Гастрозофагеальдық рефлюкстік ауру (ГЭРА)	ГЭРА диагностикасы, саралау диагностикасы. Атиптік формалары. Жасқа байланысты ерекшеліктері. Асқынулар. Дәлелдемелі медицина тұрғысынан диагноз қою, емдеу, алдын алу, оңалту. Созылмалы ауруға шалдыққан науқастарды диспансеризациялау. Жұмысқа жарамдылықты сараптау.
19	Асқазанның және ішектің ойықжарасыз диспепсиясы	Диагностика, саралау диагностикасы. Клиникалық әйгіленімі. Атиптік формалары. Жасқа байланысты ерекшеліктері. Асқынулар. Дәлелдемелі медицина тұрғысынан диагноз қою, емдеу, алдын алу, оңалту. Созылмалы ауруға шалдыққан науқастарды диспансеризациялау. Жұмысқа жарамдылықты сараптау.
20	Ойықжара ауруы (ОА)	Диагностика, саралау диагностикасы. Клиникалық әйгіленімі. Атиптік формалары. Жасқа байланысты ерекшеліктері. Асқынулар. Дәлелдемелі медицина тұрғысынан диагноз қою, емдеу, алдын алу, оңалту. Созылмалы ауруға шалдыққан науқастарды диспансеризациялау. Жұмысқа жарамдылықты сараптау.
21	Өтқалта мен өт шығару жолдарының аурулары	Диагностика, саралау диагностикасы. Клиникалық әйгіленімі. Атиптік формалары. Жасқа байланысты ерекшеліктері. Асқынулар. Дәлелдемелі медицина тұрғысынан диагноз қою, емдеу, алдын алу, оңалту. Созылмалы ауруға шалдыққан науқастарды диспансеризациялау. Жұмысқа жарамдылықты сараптау.
22	Ұйқыбез аурулары	Диагностика, саралау диагностикасы. Клиникалық әйгіленімі. Атиптік формалары. Жасқа байланысты ерекшеліктері. Асқынулар. Дәлелдемелі медицина тұрғысынан диагноз қою, емдеу, алдын алу, оңалту. Созылмалы ауруға шалдыққан науқастарды диспансеризациялау. Жұмысқа жарамдылықты сараптау.

		исходы спонтанного пневмоторакса. Рецидивирующий спонтанный пневмоторакс.
Всего: 128 часов		
Детская фтизиатрия		
1	Эпидемиология детского туберкулеза	Источники и пути проникновения туберкулезной инфекции. Общие вопросы эпидемиологии. Основные эпидемиологические показатели. Факторы риска развития заболевания туберкулезом у детей и подростков.
2	Нормативно-правовые акты и документация в организациях первичной медико-санитарной помощи (ПМСП)	Нормативно-правовые акты и документация в противотуберкулезном диспансере. Содержание и методы работы участкового педиатра-фтизиатра. Профилактическая работа, лечебно-диагностическая, санитарно-просветительная работа, работа с участковой сестрой. Виды и методы совместной работы диспансеров с медицинскими учреждениями общего профиля и Государственным санитарно – эпидемиологическим надзором. Взаимодействие диспансеров с органами просвещения и социального обеспечения.
3	Туберкулинодиагностика у детей	Туберкулин. Виды туберкулина. Виды туберкулиновых проб. Показания, противопоказания, соотношения с другими диагностическими процедурами и прививочным календарем. Осложнения туберкулинодиагностики. Оценка туберкулиновых проб. Туберкулинодиагностика как метод определения первичного инфицирования. «Вираз» туберкулиновой реакции. Показания для ревакцинации БЦЖ. Массовая туберкулинодиагностика. Анализ результатов, полученных при массовой туберкулинодиагностике. Индивидуальная туберкулинодиагностика. Роль туберкулиновых проб при определении активности туберкулезного процесса и в дифференциальной диагностике туберкулеза.
4	Патогенез первичного туберкулеза	Патогенез первичного туберкулеза. Снижение активности иммунитета как возрастная особенность организма ребенка. Реактивность организма и нейро-гуморальной регуляции в переходном возрасте. Значение массивности и «входных ворот» инфекции для возникновения первичного туберкулеза. Инфицирование, вираз туберкулиновых реакций. Характерные особенности первичного периода туберкулезной

		чением прививочной реакции. Ревакцинация. Контингенты. Сроки проведения. Осложнения вакцинации и ревакцинации Основные причины. Виды осложнений. Профилактика и лечение осложнений. Наблюдение за лицами, перенесшими осложнения. Наблюдение за эффективностью вакцинации. Составление плана проведения вакцинации и ревакцинации. Контроль за его выполнением. Проведение вакцинации БЦЖ в других странах. Перспективы совершенствования противотуберкулезной вакцинации. Химиопрофилактика (первичная и вторичная). Обоснование профилактической химиотерапии. Первичная и вторичная химиопрофилактика. Методика химиопрофилактики. Контингенты. Оценка эффективности. Осложнения, методы их предупреждения и лечения. Санитарная профилактика. Учет и изоляция бактериовыделителей, дезинфекция, санитарно-просветительная работа. Мероприятия по профилактике заражения туберкулезом от животных. Мероприятия по профилактике туберкулеза у медицинских работников.
48	Социальная реабилитация и рациональное трудоустройство	Социальная реабилитация и рациональное трудоустройство. Лечебная физкультура, физиотерапия. Принципы лечебной гимнастики. Показания для физиотерапии у больных туберкулезом легких. Принципы дыхательной гимнастики. Показания для больных туберкулезом легких. Механизм воздействия физических факторов. Виды физиотерапии. Показания для физиотерапии у больных туберкулезом легких. Лазерная терапия. Организация работы физиотерапевтического кабинета. Личностные особенности больных туберкулезом легких. Методы коррекции психологических сдвигов.
49	Неотложные состояния во фтизиатрии	Определение неотложных состояний. Неотложные состояния в клинике туберкулеза легких. Легочные кровотечения, классификация, механизм развития отличительные признаки. Методы определения источника кровотечения. Тактика ведения больного с легочным кровотечением. Методы остановки кровотечения. Профилактика легочных кровотечений. Спонтанный пневмоторакс, механизм развития, виды. Методы диагностики спонтанного пневмоторакса. Лечение и

23	Гепатиттер және цирроздар	Диагностика, саралау диагностикасы. Клиникалық әйгіленімі. Атиптік формалары. Жасқа байланысты ерекшеліктері. Асқынулар. Дәлелдемелі медицина тұрғысынан диагноз қою, емдеу, алдын алу, оңалту. Со-зылмалы ауруға шалдыққан науқастарды диспансеризациялау. Жұмысқа жарамдылықты сараптау.
24	Бейспецификалы ойықжаралы колит	Диагностика, саралау диагностикасы. Клиникалық әйгіленімі. Атиптік формалары. Жасқа байланысты ерекшеліктері. Асқынулар. Дәлелдемелі медицина тұрғысынан диагноз қою, емдеу, алдын алу, оңалту. Со-зылмалы ауруға шалдыққан науқастарды диспансеризациялау. Жұмысқа жарамдылықты сараптау.
25	Несеп жолдарының инфекциясы	Диагностика, саралау диагностикасы. Клиникалық әйгіленімі. Атиптік формалары. Жасқа байланысты ерекшеліктері. Асқынулар. Дәлелдемелі медицина тұрғысынан диагноз қою, емдеу, алдын алу, оңалту. Со-зылмалы ауруға шалдыққан науқастарды диспансеризациялау. Жұмысқа жарамдылықты сараптау.
26	Нефриттер	Диагностика, саралау диагностикасы. Клиникалық әйгіленімі. Атиптік формалары. Жасқа байланысты ерекшеліктері. Асқынулар. Дәлелдемелі медицина тұрғысынан диагноз қою, емдеу, алдын алу, оңалту. Со-зылмалы ауруға шалдыққан науқастарды диспансеризациялау. Жұмысқа жарамдылықты сараптау.
27	Бүйрек функциясының жеткіліксіздігі	Диагностика, саралау диагностикасы. Клиникалық әйгіленімі. Атиптік формалары. Жасқа байланысты ерекшеліктері. Асқынулар. Дәлелдемелі медицина тұрғысынан диагноз қою, емдеу, алдын алу, оңалту. Со-зылмалы ауруға шалдыққан науқастарды диспансеризациялау. Жұмысқа жарамдылықты сараптау.
28	Несептас ауруы	Диагностика, саралау диагностикасы. Клиникалық әйгіленімі. Атиптік формалары. Жасқа байланысты ерекшеліктері. Асқынулар. Дәлелдемелі медицина тұрғысынан диагноз қою, емдеу, алдын алу, оңалту. Со-зылмалы ауруға шалдыққан науқастарды диспансеризациялау. Жұмысқа жарамдылықты сараптау.
29	Поллиноздар. Аллергиялық риниттер	Аллергиялық риниттер мен полиноздардың эпидемиологиясы. Аллергиялық риниттің маусымдық және жыл бойғы формалары. Персистенциялаушы және алма-кезек аллегиялық риниттер. Риноконъюнктивалық синдром. Дәлелдемелі медицина тұрғысынан диагноз қою,

		емдеу, алдын алу, оңалту. Созылмалы ауруға шалдыққан науқастарды диспансеризациялау. Жұмысқа жарамдылықты сараптау.
30	Дәрілік аллергия. Тағамдық аллергия. Инсектілік аллергия	Дәрілік аллергия, тағамдық аллергия, инсектілік аллергияның этиологиясы мен патогенезі. Бұл жағдайларды жиі тудыратын себептер. Элиминациялық шаралар. Клиникалық көрінісі, жіктемесі және диагностикалық критерий. Аллергологиялық статусты зерттеу ерекшеліктері. Асқынулар. Дәлелдемелі медицина тұрғысынан диагноз қою, емдеу, алдын алу, оңалту. Созылмалы ауруға шалдыққан науқастарды диспансеризациялау. Жұмысқа жарамдылықты сараптау.
31	Анемия	Диагностика, саралау диагностикасы. Клиникалық әйгіленімі. Атиптік формалары. Жасқа байланысты ерекшеліктері. Асқынулар. Дәлелдемелі медицина тұрғысынан диагноз қою, емдеу, алдын алу, оңалту. Созылмалы ауруға шалдыққан науқастарды диспансеризациялау. Жұмысқа жарамдылықты сараптау.
32	Лейкоздар	Диагностика, саралау диагностикасы. Клиникалық әйгіленімі. Атиптік формалары. Жасқа байланысты ерекшеліктері. Асқынулар. Дәлелдемелі медицина тұрғысынан диагноз қою, емдеу, алдын алу, оңалту. Созылмалы ауруға шалдыққан науқастарды диспансеризациялау. Жұмысқа жарамдылықты сараптау.
33	Геморрагиялық васкулиттер	Диагностика, саралау диагностикасы. Клиникалық әйгіленімі. Атиптік формалары. Жасқа байланысты ерекшеліктері. Асқынулар. Дәлелдемелі медицина тұрғысынан диагноз қою, емдеу, алдын алу, оңалту. Созылмалы ауруға шалдыққан науқастарды диспансеризациялау. Жұмысқа жарамдылықты сараптау.
34	Тромбоцитопения	Диагностика, саралау диагностикасы. Клиникалық әйгіленімі. Атиптік формалары. Жасқа байланысты ерекшеліктері. Асқынулар. Дәлелдемелі медицина тұрғысынан диагноз қою, емдеу, алдын алу, оңалту. Созылмалы ауруға шалдыққан науқастарды диспансеризациялау. Жұмысқа жарамдылықты сараптау.
35	Қанның тұқым қуалауға негізделген аурулары	Диагностика, саралау диагностикасы. Клиникалық әйгіленімі. Атиптік формалары. Жасқа байланысты ерекшеліктері. Асқынулар. Дәлелдемелі медицина тұрғысынан диагноз қою, емдеу, алдын алу, оңалту.

		деструкции. Химиотерапия больных с наличием деструктивных изменений в легких. Лечебная тактика при впервые выявленном туберкулезном процессе сомнительной активности. Антибактериальная химиотерапия больных ранее лечившихся противотуберкулезными препаратами. Химиотерапия больных с рецидивом туберкулезного процесса. Химиотерапия больных с хроническим туберкулезным процессом без бактериовыделения. Химиотерапия больных с хроническим туберкулезным процессом с деструкцией и бактериовыделением. Коллапсотерапия: искусственный пневмоторакс, пневмоперитонеум. Механизм лечебного действия. Показания. Пневмотораксный аппарат: устройство, принцип действия. Методика применения искусственного пневмоторакса и пневмоперитонеума. Осложнения и методы их устранения. Показания и виды хирургического лечения туберкулеза органов дыхания. Виды хирургического лечения туберкулеза других локализаций.
45	Амбулаторное лечение больных туберкулезом легких	Показания для амбулаторного лечения. Виды амбулаторного лечения. Амбулаторное лечение как этап основного курса антибактериальной терапии. Методика. Сезонные профилактические курсы, химиопрофилактика «здоровых» контингентов в «группах риска». Противорецидивные курсы лечения. Методика. Методы контроля, оценка эффективности.
46	Экспертиза трудоспособности при туберкулезе	Экспертиза трудоспособности при туберкулезе. Трудовая реабилитация. Причины потери трудоспособности. Ограничения профессиональной деятельности в связи с перенесенным туберкулезом легких. Организация работы МСЭК. Правила и оформление экспертизы трудоспособности у больных, туберкулезом легких. Формы медицинской документации. Решения МСЭК по трудовой реабилитации больных.
47	Профилактика туберкулеза	Противотуберкулезная вакцинация. Обоснование противотуберкулезной вакцинации. Вакцина БЦЖ, характеристика, методика приготовления, критерии качества и пригодности к применению. Методика проведения вакцинации. Показания, противопоказания. Техника введения вакцины. Реакция организма на внутрикожное введение вакцины, характеристика иммуноморфологических реакций. Наблюдение за те-

35	Туберкулез, беременность и материнство	Беременность и роды - фактор риска заболевания туберкулезом. Показания для прерывания беременности при туберкулезе легких. Особенности течения туберкулеза легких во время беременности и в раннем послеродовом периоде. Диагностика туберкулеза во время беременности и в послеродовом периоде. Особенности лечебной тактики. Профилактика туберкулеза.
36	Внелегочной туберкулез	Общее представление об основных локализациях внелегочного туберкулеза. Внелегочные локализации туберкулеза. Частота и соотношение отдельных внелегочных локализаций. Патогенез внелегочного поражения. Группы риска.
37	Туберкулез центральной нервной системы	Классификация, формулировка диагноза, клинические проявления, методы диагностики, лечение.
38	Туберкулез костной системы	Классификация, формулировка диагноза. Клинические проявления. Методы диагностики, терапия ex juvantibus. Лечение: антибактериальная и патогенетическая терапия, хирургические методы лечения (показания). Профилактические мероприятия.
39	Туберкулез мочеполовой системы	Классификация, формулировка диагноза. Клинические проявления. Методы диагностики. Лечение: консервативное и хирургическое (показания). Профилактика.
40	Туберкулез глаз. Туберкулез кожи	Классификация. Клинические проявления. Диагностика. Осложнения. Лечение и профилактика.
41	Абдоминальный туберкулез	Клинические формы. Диагностика. Лечение и профилактика.
42	Туберкулез периферических лимфатических узлов	Клиническая классификация. Клиническое течение. Диагностика. Лечение и профилактика.
43	Другие редкие локализации туберкулеза	Клиническое течение. Диагностика. Лечение и профилактика.
44	Основные принципы лечения туберкулеза	Раннее начало; длительность и непрерывность; комбинированность; комплексность; индивидуальный подход. Контроль за эффективностью антибактериальной химиотерапии. Лечебная тактика в зависимости от возраста пациента. Антибактериальная химиотерапия впервые выявленных больных туберкулезом легких. Химиотерапия больных с «малыми» формами туберкулеза. Химиотерапия больных без признаков

		Созылмалы ауруға шалдыққан науқастарды диспансеризациялау. Жұмысқа жарамдылықты сараптау.
Барлығы: 96* сағат		
Балалар аурулары*		
1	Неонатологияға кіріспе	Перинатальдық және неонатальдық күтімді жақсартуға бағытталған ұлттық стратегия. Перинатологиядағы ДДСҰ бағдарламалары. Нәрестелердің физикалық дамуы және жетілуі. Нәрестелердің анатомия-физиологиялық ерекшеліктері. Нәрестелердің шектік жағдайлары. Гестациялық жас. Нәрестелерді алғаш жуындыру. Нәрестелерге жаңа туылғандардың палаталарында күтім жасау. Жаңа туылған нәрестелердің денсаулық топтары. Нәрестелерді тамақтандырудың түрлері. Ай-күні жетіп туылған нәрестелерді тамақтануын есептеу формулалары. Жаңа туылған нәрестелердің негізгі қауіп топтарын емдеу және бақылау жоспары. Шала туылған нәрестелерге күтім жасау.
2	Заттек алмасудың тұқым қуалаған аурулары	Аминоацидопатия (фенилкетонурия және т.б.). Эпидемиология. Липид алмасуының бұзылуы (Ниман-Пик, Гоше ауруы). Көмірсулар алмасуының бұзылуы (галактоземия, фруктоземия, гликогеноздар, мукополисахаридоздар). Патогенез. Клиника. Диагностика. Биохимиялық зерттеулер. Саралау диагнозы. Ағымы және нәтижесі. Емдеу. Диетотерапия.
3	Ішекте сіңудің бұзылуы синдромы	Муковисцидоз. Целиакия. Экссудативтік энтеропатия. Дисахаридаздық жеткіліксіздік. Себептері. Патогенез. Клиника. Диагностика. Саралау диагнозы. Емдеу. Диетотерапия. Диспансерлік бақылау.
4	Кіші жастағы балалардың гипертермиялық және құрысу синдромы	Анықтамасы, себептері, жіктелуі. Дәлелдемелі медицина тұрғысынан диагноз қою, емдеу, алдын алу, оңалту. Дәрігерлік алғашқы көмек көрсету. ДДСҰ ұсынымдары.
5	Жүрек-қантамыр жүйесінің зақымдануы. Ревматизмдік емес кардиттер. Кардиомиопатия. Жүрек функциясының жеткіліксіздігі	Ревматизмдік емес кардиттер. Кардиомиопатия. Жүрек функциясының жеткіліксіздігі. Н.А.Белоконь бойынша жіктелуі. Клиникасы. Диагностикасы. Саралау диагнозы. Стероидтық және бейстероидтық қабынуға қарсы препараттарды тағайындауға арналған көрсеткіштер. Ағымы және нәтижесі. Емдеу. Диспансерлік бақылау. Кардиомиопатия (дилятациялық, гипертрофиялық, оның ішінде гипертрофиялық субаорталық стеноз,

		сирек кездесетін формалары). Клиникасы. Диагностика, эхокардиография көрсеткіштері. Емдеу. Болжау. Жүрек функциясының жеткіліксіздігі. Кардиалық және экстракардиалық себептері. Бейімделудің ілкі және салдарлық механизмдері. Патогенез. Жіктемесі. Сол жақ және оң жақ қарыншалық тип бойынша клиникалық әйгіленімі. Асқынулар. Сатыға байланысты емдеу. Диспансерлік бақылау.
6	Жүрек-қантамыр жүйесінің зақымдануы. Инфекциялық эндокардит (ИЭ). Перикард аурулары	Инфекциялық эндокардит. Этиология. Ілкі және салдарлық эндокардит. Клиника. Диагностика. Өсу флорасының болмау себептері. Саралау диагнозы. Емдеу. Глюкокортикоидтерді қолдануға арналған көрсетілімдер. Перикардиттер. Жіктемесі. Клиникасы. Жүрек тампонадасының туындау шарттары. Диагностика. Саралау диагнозы. Ағымы және нәтижесі. Емдеу. Перикард қуысын пункциялауға арналған көрсетілімдер. Болжам. Перикардтың қабынуы зақымдануы: паразиттік зақымдану, жылуықтар, ісіктер, бөгде денелер, жаракаттар.
7	Жүрек-қантамыр жүйесінің зақымдануы. Вегетативтік дисфункция. Артериялық гипертония	Вегетативтік дисфункция. Себептері. Нұсқалары. Жасқа байланысты ерекшеліктері. Диагностика. Вегетативтік тонусты зерттеу (кестелер, КИГ, КОП). Саралау диагнозы. Емдеу. Диспансеризация. Артериялық гипертония. Жіктемесі. Ілкі және салдарлық (нефрогендік, церебральдық, тамырлы, эндокриндік және т.б.) гипертония. Этиология. Патогенез. Клиника. Диагностика. Емдеу. Болжамы. Диспансерлік бақылау.
8	Жүрек-қантамыр жүйесінің зақымдануы. Жүрек ырғағының бұзылуы	Аритмияның туындау механизмдері. Себептері, шешуші факторлар. Синус түйіні автоматизмінің бұзылуымен болған аритмия (тахикардия және брадикардия). Импульс өткізгіштігінің бұзылуымен болған аритмия (синауриальдық және атриовентрикулярлық блокада). Вольф-Паркинсон-Уайт феномені. Қозғыштықтың бұзылуымен болған аритмия (экстрасистолия, ұстамалы тахикардия, жыбырлақ аритмия). Себептері. Патогенез. Клиника. Диагностика. ЭКГ, холтеровский әдісімен мониторингілеу мәліметтері. Асқынулар. Ағымы және нәтижесі. Дәлелдемелі медицина тұрғысынан емдеу. Аритмияға қарсы препараттарды және электр импульстық терапияны тағайындауға арналған көрсетілімдер. Диспансерлік бақылау. Алдын алу.

25	Туберкулез легких и заболевания печени	Поражение печени при туберкулезе, патогенетические механизмы, характер морфологических изменений. Клинические проявления лекарственных гепатитов. Лабораторная диагностика. Лечебная тактика, прогноз. Профилактика гепатитов при туберкулезе.
26	Туберкулез легких и сахарный диабет	Патогенетические механизмы сочетания. Особенности клинических проявлений заболеваний при сочетании. Лабораторная диагностика. Рентгенологическая характеристика. Особенности лечебной тактики, исходы. Профилактика.
27	Туберкулез легких и язвенная болезнь	Патогенетическая взаимосвязь. Своеобразие клинического течения, заболеваний при их сочетании. Диагностика язвенной болезни при туберкулезе. Рентгенологическая характеристика. Лечебная тактика, исходы. Профилактика.
28	Туберкулез легких и алкоголизм	Социально-экономические аспекты сочетания. Особенности клинических проявлений и течения заболеваний при их сочетании. Методы диагностики. Формы сотрудничества фтизиатра и нарколога. Особенности лечебной тактики, исходы. Профилактика.
29	Туберкулез легких и психические заболевания	Патогенетическая связь заболеваний. Выявление туберкулеза в условиях психиатрических учреждений. Диагностика психических нарушений у больных туберкулезом. Особенности клинических проявлений. Лечение и профилактика.
30	Туберкулез легких и заболевания сердечно-сосудистой системы	Патогенез сочетания. Методы диагностики. Своеобразие клинических проявлений. Лечебная тактика, исходы. Профилактика.
31	Туберкулез и пороки развития легких	Патогенетическая взаимосвязь. Методы диагностики. Особенности течения и клинических проявлений. Особенности лечебной тактики.
32	Туберкулез и рак легкого	Патогенез сочетания. Методы диагностики. Особенности клинического течения заболеваний при их сочетании. Лечебная тактика, прогноз. Профилактика.
33	Туберкулез и СПИД	Туберкулез - маркер СПИДа. Патогенез сочетанного процесса. Особенности туберкулеза у больных СПИДом. Лечебная тактика, прогноз. Профилактика.
34	Туберкулез у больных алкоголизмом и наркоманией	Диагностика, дифференциальная диагностика. Клинические проявления. Осложнения. Лечение, Реабилитация. Экспертиза трудоспособности.

19	Цирротический туберкулез легких	Причины формирования, клинические проявления. Диагностика и лечение, прогноз, наблюдение диспансера. Дифференциальная диагностика цирротического туберкулеза легких.
20	Туберкулез легких как осложнение	«Стероидный» туберкулез; туберкулез, развившийся на фоне цитостатической терапии, гемодиализа. Терапевтические маски и клиника «стероидного» туберкулеза.
21	Осложнения туберкулеза	Плеврит. Острое, подострое и хроническое туберкулезное поражение плевры. Развитие и клинические варианты плеврита. Диагностика и лечение, исходы. Ателектаз. Развитие и клинические варианты ателектазов. Диагностика и лечение, исходы. Туберкулез бронхов. Лимфонодулярный свищ, бронхогенная диссеминация. Механизм развития, клинические проявления. Диагностика и лечение, исходы. Туберкулез верхних дыхательных путей. Клинические проявления, диагностика и лечение, исходы. Кровохарканье и кровотечение. Клиника, диагностика и лечение. Легочно-сердечная недостаточность. Хроническое легочное сердце, стадии развития, клинические проявления. Диагностика и лечение. Амилоидоз внутренних органов. Клинические проявления, диагностика и лечение.
22	Туберкулез и хронические неспецифические болезни органов дыхания	Патогенез заболеваний при их сочетании. Своеобразие клинических проявлений. Особенности рентгенологической характеристики. Бронхоскопическая картина. Лабораторная диагностика. Лечебная тактика, исходы. Профилактика.
23	Туберкулез и микозы	Разновидности микозов, частота сочетания с туберкулезом легких. Патогенез сочетания заболеваний. Особенности клинических проявлений заболеваний при их сочетании. Лабораторная диагностика. Рентгенологическая диагностика. Лечебная тактика, исходы. Профилактика микозов при туберкулезе легких.
24	Туберкулез легких и пылевые профессиональные заболевания	Разновидности пневмокониозов, частота сочетания с туберкулезом легких. Силикоз: этиология, патогенез, патоморфологические изменения. Особенности клинических проявлений заболеваний при их сочетании. Лабораторная диагностика силикотуберкулеза. Рентгенологическая характеристика силикотуберкулеза. Изменения бронхов при силикотуберкулезе. Лечебная тактика, исходы. Профилактика.

9	Ювенильдік ревматоидтық артрит (ЮРА)	ЮРА. Патогенез. Жіктемесі. Иммуногенетика. Клиникалық формалары. Көздің зақымдануы. Салдарлық амилоидоз. ЮРА-ның диагностикалық критерийі. Саралау диагнозы. Ағымы, асқынулар, нәтижесі. Жас-өспірімдердегі ағымының ерекшеліктері. Дәлелдемелі медицина тұрғысынан емдеу. Диспансерлік бақылау.
10	Дәнекер тіннің диффузиялы аурулары. Жүйелі васкулиттер	ҚР ревматизм ауруымен ауыратын балаларға медициналық көмек ұйымдастыру. Жүйелі қызыл жегі. Этиопатогенез. Клиника. ЖҚЖ диагностикалық критерийі. Саралау диагнозы. Ағымы және нәтижесі. Емдеу, пульс-терапияға және плазмаферезге арналған көрсетілімдер. Дерматомиозит. Жіктемесі. Клиникалық әйгілігімі. Диагностикалық критерий. Зерттеудің спецификалы зертханалық, электрофизиологиялық және морфологиялық әдістері. Саралау диагнозы. Емдеу. Болжамы. Жүйелі склеродермия. Патогенез. Ошақтық және жүйелі склеродермияның клиникасы. Диагностикалық критерий. Ағымы. Емдеу. Болжамы. Жүйелі васкулиттер (түйінді периартериит, аортоартериит, Вегенер гранулематозы, сілімей-тері синдромы, геморрагиялық васкулит). Клиникасы. Диагностикалық критерий. Емдеу. Болжамы.
11	Өкпенің туа біткен және тұқым қуалаған аурулары	Муковисцидоз. Таралуы. Тұқым қуалау типі. Клиникалық формалары. Диагностика (пилокарпиндік сынама, ДНҚ-диагностика). Пренатальдық диагностика. Саралау диагностикасы. Емдеу. Картагенер синдромы. Өкпе гемосидерозы, Гудпасчер синдромы. Альфа-1-антитрипсин тапшылығы. Тұқым қуалау типі. Клиникалық және рентгенологиялық көрініс. Сыртқы тыныс алу функциясының бұзылу типі. Саралау диагнозы. Ағымы және нәтижесі. Дәлелдемелі медицина тұрғысынан емдеу. Диспансерлік бақылау.
12	Альвеолиттер. Бронхообструкциялы синдром	Этиология. Патогенез. Жіктемесі: экзогендік аллергиялық альвеолит, идиопатиялық фиброздаушы альвеолит (Хаммен-Рич ауруы). Клиникасы. Диагностикасы. Саралау диагнозы. Ағымы. Клиникасы мен ағымының жасқа байланысты ерекшеліктері. Емдеу. Нәтижесі. Бронхылық обструкция синдромы. Саралау диагнозы. Емдеудің қазіргі тәсілдері.

13	Респираторлық аллергиялар	Таралуы. Этиология және патогенез. Генетикалық және сыртқы факторлардың (аллергендер) рөлі. Әртүрлі формалардың орналасуы бойынша клиникасы (ринит, трахеит, бронхит, синусит, экзогендік аллергиялық альвеолит). Диагностика. Тыныс жолдарының тиісті аймақтарының қабынбалы ауруларына қойылатын саралау диагнозы. Жіті кезеңде және аурудың қайтуы кезеңінде емдеу. Алдын алу. Диспансерлік бақылау.
14	Плевриттер. Тыныстық жеткіліксіздік	Плевриттер. Этиология және патогенез. Жіктемесі. Клиника. Диагностика. Рентгенологиялық белгілер. Плевра пункциясына арналған көрсетілімдер. Саралау диагнозы. Ағымы, асқынулар және нәтижесі. Емдеу. Тыныстық жеткіліксіздік. Себептері. Жіктемесі. Патогенез. Клиникасы. Сыртқы тыныс функциясын зерттеу әдістері. Емдеу. Тыныстық жіті жеткіліксіздікті шұғыл емдеу.
15	Өңеш аурулары	Жіктемесі. Функциялық бұзылу (гипотониялық және гипертониялық дискинезия, кардия жеткіліксіздігі, гастроэзофагальдық рефлюкс). Даму ақаулары (қысқа өңеш, кардия халазиясы, өңеш дивертикулы). Жүре пайда болған аурулар (халазия, ахалазия, эзофагиттер, пепсистік ойықжара, веналардың варикоздық кеңеюі). Клиникасы. Диагностикасы. Зерттеу әдістері. Клиниканың жасқа байланысты ерекшеліктері. Саралау диагнозы. Емдеу. Алдын алу.
16	Ішектің созылмалы бейспецификалы аурулары	Ішектің созылмалы бейспецификалы аурулары. Гельминтоздар. Этиология. Патогенез. Клиникалық әйгіленімі. Диагностиканың зертханалық және аспаптық әдістері. Саралау диагнозы. Емдеу. Диспансерлік бақылау.
17	Созылмалы гепатит және бауыр циррозы. Бауыр функциясының жеткіліксіздігі	Созылмалы гепатит және бауыр циррозының этиологиясы мен патогенезі. Зерттеудің зертханалық және аспаптық әдістері. Бауыр биопсиясына арналған көрсетілімдер мен қарсы көрсетілімдер. Ағымы және нәтижесі. Болжамы. Емдеу. Диспансерлік бақылау. Бауыр функциясы жеткіліксіздігінің себептері және патогенезі. Клиникасы. Диагностика. Саралау диагнозы. Ағымы және нәтижесі. Емдеу. Бауыр комасы кезінде шұғыл көмек көрсету. Болжамы.
18	Бүйректің туа біткен және тұқым қуалаған аурулары	Тұқым қуалаған нефрит. Бүйрек дамуының және несеп шығару жолдарының аномалиясы (агенезия, гипоплазия, поликистоз, гидронефроз). Клиникасы. Диагности-

	симптомов при туберкулезе легких	Эпидемиологический анамнез. Факторы, предрасполагающие к заболеванию туберкулезом. Сведения о вакцинации, ревакцинации, туберкулиодиагностике. Физикальное общее лабораторное, биохимическое, иммунологическое, бактериологическое и функциональное исследования. Рентгенологическое обследование. Инвазивные методы обследования.
12	Первичные формы туберкулеза	Первичный туберкулез у взрослых. Особенности клинических проявлений, диагностика, лечение, исход; наблюдение диспансера. Дифференциальная диагностика первичного туберкулеза.
13	Милиарный, диссеминированный туберкулез легких	Особенности диссеминированного туберкулеза при ранней и поздней диссеминации. Клинические формы диссеминированного туберкулеза: острый, подострый, хронический. Клинические варианты острого диссеминированного туберкулеза. Диагностика, терапия <i>exjuvantibus</i> . Дифференциальная диагностика диссеминированного туберкулеза. Лечение с позиций доказательной медицины. Исходы.
14	Очаговый туберкулез легких.	Особенности вторичного периода туберкулезной инфекции. Клинико-рентгенологические формы очагового туберкулеза. Дифференциальная диагностика очагового туберкулеза. Диагностика и лечение с позиций доказательной медицины. Исходы.
15	Инфильтративный туберкулез легких	Клинико-рентгенологические типы инфильтратов. Дифференциальная диагностика инфильтративного туберкулеза. Диагностика и лечение с позиций доказательной медицины. Исходы.
16	Туберкулема легких	Типы туберкулем, клинико-рентгенологические особенности, течение. Диагностика и лечение, исходы, наблюдение диспансера. Дифференциальная диагностика туберкулем легких.
17	Кавернозный туберкулез легких	Причины формирования, клинические проявления, течение. Диагностика и лечение, исходы, наблюдение диспансера. Дифференциальная диагностика кавернозного туберкулеза легких.
18	Фиброзно-кавернозный туберкулез легких	Причины формирования, клинические проявления, течение. Диагностика и лечение, исходы, наблюдение диспансера. Дифференциальная диагностика фиброзно-кавернозного туберкулеза легких.

		обследованию на туберкулез. Современные новые технологии флюорографического исследования – цифровые флюорографы. Группы «риска» среди поликлинических контингентов, социально – дезадаптированных лиц. Особенности выявления туберкулеза у лиц пожилого и старческого возраста. Исследование мокроты на микобактерии туберкулеза – основной метод выявления туберкулеза у нетранспортабельных лиц. Выявление туберкулеза в труднодоступных территориях. Раннее выявление туберкулеза. Понятие о своевременном, несвоевременном и позднем выявлении туберкулеза. Организация выявления туберкулеза в других странах.
9	Объективное обследование больных с туберкулезом	Методы физикального обследования. Информативность различных методов физикального обследования в диагностике туберкулеза легких. Особенности анализа жалоб и анамнестических данных и жалоб больного туберкулезом. Осмотр больного. "Habitus phtisicus". Изменения, обусловленные параспецифическими реакциями. Пальпация, симптомы "защиты" при туберкулезе. Перкуссия, ее информативность в зависимости от характера туберкулезного процесса и его осложнений. Аускультация, характер дыхания при различных формах туберкулеза и фазах процесса.
10	Бактериологическая диагностика туберкулеза	Эпидемиологическое и клиническое значение бактериологического исследования при туберкулезе. Методика получения патологического материала. Методы бактериоскопического, культурального и биологического исследования для обнаружения возбудителя туберкулеза, их информативность. Метод ДНК-полимеразной цепной реакции в диагностике туберкулеза. Бактериологическая верификация диагноза. Бактериологическая диагностика неспецифических осложнений туберкулеза. Определение лекарственной устойчивости микобактерий туберкулеза и ее клиническое значение. Определение устойчивости неспецифической микрофлоры, сопутствующей туберкулезному воспалению. Роль бактериологической диагностики в разных странах.
11	Характеристика основных клинических	Характеристика основных клинических симптомов при туберкулезе легких. Алгоритм обследования.

		каның зертханалық және аспаптық әдістері. Несеп шығару жүйесінің даму ақауларының пренатальдық диагностикасы. Саралау диагнозы. Асқинулар. Консервативтік ем. Хирургиялық әдіспен емдеуге арналған көрсеткімдер. Тұқым қуалаған нефрит. Патогенез. Клиника. Диагностика. Саралау диагнозы. Ағымы және нәтижесі. Болжам. Емдеу. Диспансерлік бақылау. Полиурия синдромымен тубулопатия (бүйрек глюкозуриясы, бүйректік қантсыз диабет, бүйректік соялық диабет). Клиникасы. Диагностикасы. Саралау диагнозы. Нәтижесі. Диетотерапия. Емдеу. Рахиттәрізді синдромды тубулопатия (фосфат-диабет, де Тони-Дэбре-Фанкони синдромы). Клиникасы. Диагностика. Рентгенологиялық мәліметтер. Саралау диагнозы. Нәтижесі. Ағымы. Нефролитиазбен тубулопатия (цистинурия, оксалурия, глицинурия, ксантинурия). Клиника. Диагностика. Емдеу. Диетотерапия.
19	Жүре пайда болған нефропатия	Рефлюкс-нефропатия. Нефроздық синдром. Жіктөмесі. Патогенез. Клиникалық әйгіленімі. Диагностика. Зертханалық зерттеулер. Саралау диагнозы. Нәтижесі. Болжамы. Емдеу принциптері.
20	Қуық аурулары	Циститтер. Этиологиясы. Клиникасы. Диагностикасы. Саралау диагнозы. Емдеу. Алдын алу. Диспансерлік бақылау.
21	Бүйрек функциясының жеткіліксіздігі	Бүйрек функциясының жіті жеткіліксіздігі. Анықтамасы. Себептері. Патогенез. БҰЖЖ сатысы. Әртүрлі сатылардың клиникалық әйгіленімі және биохимиялық көрсеткіштері. Саралау диагнозы. БҰЖЖ сатысына байланысты емдеу. Бүйрек функциясының созылмалы жеткіліксіздігі. БҰЖЖ себептері және сатылары. БҰЖЖ әртүрлі сатыларындағы клиникалық әйгіленімдер және биохимиялық көрсеткіштер. Емдеу принциптері. Диетотерапия (Джордано-Джованетти, Борт). Бүйрек трансплантациясын және гемодиализ өткізуге арналған көрсеткімдер.
22	Теміртапшылықты анемия	Этиология. Патогенез. Клиника. Гемограмма және темір алмасу көрсеткіштері. Саралау диагнозы. Ағымы және нәтижесі. Емдеу. Алдын алу. Аплазиялық анемия (қанөндіру депрессиясы). Имундық аплазиялық анемия. Этиопатогенез. Клиника. Диагностика. Гемограмма, миелограмма және трепанобиопсия көрсеткіштері.

		Саралау диагнозы. Ағымы және нәтижесі. Емдеу. Жұлын трансплантациясына арналаған көрсетілімдер. Тұқым қуалаған аплазиялық анемия (Фанкони, Блекфен-Даймонд анемиясы). Патогенез. Клиника. Диагностика. Саралау диагнозы. Емдеу. Диспансерлік бақылау.
23	Тұқым қуалаған гемолиздік анемия	Тұқым қуалаған гемолиздік анемия. Ферментопатия (глюкоза-6-фосфатдегидрогеназа, пируваткиназа тапшылығы). Гемолиз патогенезі. Клиника. Диагностика. Саралау диагнозы. Емдеу. Гемолиздік криз кезінде шұғыл көмек көрсету. Гемоглобинопатия (талассемия, орақ тәрізді жасушалы анемия және т.б.). Гемолиз патогенезі. Клиника. Гемограмма көрсеткіштері, эритроциттердің морфологиялық ерекшеліктері. Саралау диагнозы. Ағымы және нәтижесі. Болжамы. Емдеу.
24	ЖТҚҰ-синдром	ЖТҚҰ-синдром. Микроангиопатиялық гемолиздік анемия. ЖТҚҰ-синдром. Себептері. Патогенезі. Клиникалық әйгіленімі, коагулограмма көрсеткіштері және сатысына байланысты емдеу. Ағымы. Болжамы. Профилактика. Гемолиздік-уремиялық синдром (Гассер синдромы). Этиология. Патогенез. Клиника. Диагностика. Гемограмма, коагулограмма көрсеткіштері. Саралау диагнозы. Ағымы, асқынулар, нәтижесі. Шұғыл көмек көрсету. Қалпына келтіру кезінде емдеу. Тромбоздық тромбоцитопениялық пурпура (Мошковиц синдромы). Себептері. Патогенез. Клиника. Гемограмма және гемостазиограмма көрсеткіштері. Саралау диагнозы. Ағымы және нәтижесі. Емдеу принциптері. Қарқынды терапия, БФЖЖ емдеу. Ірі гемангиома (Казабах-Мерит синдромы). Гемолиз патогенезі. Клиника. Диагностика. Емдеу.
25	Тромбоцитопатия	Тұқым қуалаған тромбоцитопатия (Гланцман, Бернар-Сулъе ауруы). Патогенез. Клиника. Диагностика. Виллебранд ауруы. Тұқым қуалау типі. Патогенез. Клиника. Диагностика. Гемостазиограмма көрсеткіштері. Тромбоцитопатиялардың саралау диагнозы. Емдеу. Жүре пайда болған тромбоцитопатия. Себептері. Диагностика әдістері. Емдеу. Профилактика.
26	Қантты диабет. Қантсыз диабет	Қантты диабет. Қантсыз диабет. Жиілігі. Этиология. Патогенез. Жіктемесі (ДДСҰ, Мартынов). Ерте және жасөспірімдік шақтағы клиникасының ерекшеліктері. Диагностиканың зертханалық әдістері, глюкозаға төзімділік тесті. Саралау диагнозы. Ағымы және нәтижесі. Асқынулар. Емдеу принциптері. Диспансерлік

		дефицита на исход первичного инфицирования при туберкулезе. Аллергия, аллергические реакции немедленного и замедленного типа. Факторы, определяющие различие аллергических реакций. Развитие аллергии при туберкулезе. Поствакцинальная и инфекционная аллергия.
5	Туберкулез и наследственность	Роль наследственных факторов в развитии инфекционных заболеваний. Эволюция взглядов на роль наследственности при туберкулезе. Генетические факторы, определяющие восприимчивость организма к туберкулезной инфекции и особенности течения туберкулезного процесса. Значение генетических факторов в прогнозировании исхода первичного инфицирования при туберкулезе. Значение генетических консультаций при проведении профилактических мероприятий по туберкулезу. Обнаружение гена BCG. Лечебная тактика при туберкулезе в зависимости от особенностей генотипа.
6	Клиническая классификация туберкулеза	Основные принципы классификации туберкулеза. Международные классификации туберкулеза. Отечественная классификация туберкулеза. Разделы классификации: первичный и вторичный период туберкулезной инфекции, клинические формы туберкулеза, локализация, распространенность и фаза туберкулезного процесса. Осложнения. Остаточные изменения после туберкулеза. Построение диагноза.
7	Очаг туберкулезной инфекции	Понятие об очаге туберкулезной инфекции, степень эпидемиологической опасности, классификация. Первичное обследование очага. Мероприятия в очаге туберкулезной инфекции с учетом типа очага. Выявление туберкулеза среди лиц, контактировавших с больными.
8	Методика и организация раннего выявления туберкулеза	Методика и организация раннего выявления туберкулеза. Использование пробы Манту с 2 Т.Е. при обследовании взрослого населения. Флюорография - основной метод массовых профилактических обследований для выявления больных с патологией легких. Достоинства и недостатки флюорографии. Профилактическая и диагностическая флюорография. Декретированные сроки обследования населения на туберкулез. Контингенты населения, подлежащие обязательному

		диагностическая, санитарно-просветительная работа, работа с участковой сестрой. Виды и методы совместной работы диспансеров с медицинскими учреждениями общего профиля и Государственным санитарно-эпидемиологическим надзором. Взаимодействие диспансеров с органами просвещения и социального обеспечения, пенитенциарными органами.
2	Этиология туберкулеза	Возбудитель туберкулеза и его свойства: морфология, химическая структура, обмен веществ, питание, дыхание, размножение, отношение к внешним факторам среды обитания. Патогенность различных видов микобактерий туберкулеза для человека и животных. Полиморфизм микобактерий туберкулеза. Л-формы микобактерий туберкулеза и их клиническое значение. Атипичные микобактерии. Методы идентификации микобактерий. Лекарственная устойчивость и ее клиническое значение. Неспецифическая микрофлора при туберкулезе.
3	Патогенез и патоморфологические изменения при туберкулезе	Источники, пути и способы заражения туберкулезом. Естественная и приобретенная резистентность, защитные реакции при туберкулезе: фагоцитоз, повышенная чувствительность замедленного типа, (антителообразование). Латентный микробизм. Формирование туберкулезной гранулемы. Механизм первичного инфицирования и заболевания туберкулезом. Факторы, предрасполагающие к заболеванию туберкулезом. Основные этапы развития туберкулезного процесса. Первичный и вторичный период туберкулезной инфекции. Патогенетическая роль экзогенной и эндогенной инфекции при туберкулезе. Условия реактивации туберкулеза. Ранняя и поздняя диссеминация, условия развития диссеминированного туберкулеза. Реинфекционный первичный туберкулез. Клиническое излечение туберкулеза.
4	Аллергия и иммунитет при туберкулезе	Понятие иммунитета. Механизм развития иммунных реакций. Виды иммунитета. Иммуно-компетентные клетки, их функции и взаимодействие, способы иммунного ответа. Клеточный иммунитет. Гуморальный иммунитет. Звенья противотуберкулезного иммунитета. Влияние врожденного и приобретенного иммуно-

		бақылау. ҚР қантты диабетпен ауыратын балаларға көмек ұйымдастыру. Қантсыз диабет. Диабеттік комалар. Себептері, диабеттік команың әртүрлі түрлерінің клиникалық ерекшеліктері және биохимиялық көрсеткіштері. Саралау диагнозы. Шұғыл көмек. Профилактика.
27	Қалқаншабез және паратиреоидтық без аурулары	Гипотиреоз. Ілкі және салдарлық, туа біткен және жүре пайда болған гипотиреоз туралы ұғым. Патогенезі. Жаңа туылған нәрестелердің, емшек еметін және кіші жастағы балалардың клиникасының ерекшеліктері. Диагнозы. Диагностиканың зертханалық әдістері. Саралау диагнозы. Емдеу принциптері. Диспансерлік бақылау. ҚР нәрестелерді гипотиреозға скрининг-тексеру. Диффузиялы уытты зоб. Этиология. Патогенез. Клиника. Зерттеудің зертханалық әдістері. Саралау диагнозы. Ағымы және нәтижесі. Емдеу. Операция жасауға арналған көрсетілімдер. Диспансерлік бақылау. Йодтапшылықты аурулар туралы түсінік. Эндемиялық (йодтапшылықты) зоб. Клиника. Емдеу. Профилактика. ҚР эндемиялық зобтың жағдайы. Аутоиммундық тиреоидит. Этиопатогенез. Клиника. Диагностика. Емдеу. Гипопаратиреоздар. Гиперпаратиреоздар. Этиология және патогенез. Клиника. Фосфор-кальций алмасудың көрсеткіштері. Диагноз. Саралау диагнозы. Емдеу принциптері.
28	Бой патологиясы. Семіздік	Бойды және дене пропорциясын бағалау. Баланың өсуі мен дамуына гормондардың әсері (өсу гормоны, тиреоидтық, жыныстық гормондар). Нанизм. Тұқым қуалаған факторлар, өсудің кідіруі генезіндегі соматикалық созылмалы аурулар. Қысқабойлылықтың әртүрлі формаларының саралау диагнозы. Гипофизарлық нанизм. Диагностика әдістері (сүйектік жас, өсу гормонының секрециясын зерттеу, компьютерлік және магнит-резонанстық томография). Толықтырғыш гормондық терапия. Диспансерлік бақылау. Гигантизм. Ұзынбойлылықтың әртүрлі формаларының саралау диагнозы. Гипофизарлық гигантизм диагностикасы, клиникасы және емдеу. Семіздік. Этиология. Патогенез. Жіктемесі. Клиника. Метаболизмдік бұзылыстар. Диагностика әдістері (краниография, көз түбі, пзаттек алмасу көрсеткіштері, гормондық бейін). Семіздіктің әртүрлі формаларының саралау диагнозы. Емдеу. Диетотерапия. Диспансерлік бақылау. Профилактика.

29	Жыныстық дамудың және жыныстық нақтыланудың бұзылуы	Мерзімінен бұрын жыныстық жетілу. Анықтамасы. МБЖЖ шынайы және жалған формаларында клиникалық көріністің және гормондық статустың ерекшеліктері. Диагностика. Емдеу. Диспансерлік бақылау. Гипогонадизм. Анықтамасы. Себептері, ілкі және салдарлық гипогонадизм кезіндегі клиникалық әйгіленім және гормондық статус. Диагностика. Емдеу. Диспансерлік бақылау. Клайнфельтер синдромы. Шерешевский-Тернер синдромы. Клиника. Диагностика. Кариотип сипаттамасы. Толықтырғыш гормондық терапия. Гермафродитизм. Клиника. Зертханалық диагностика әдістері. Саралау диагнозы. Емдеу принциптері.
Барлығы: 64* сағат		
Фтизиатрия		
1	Туберкулезге қарсы диспансер	Туберкулезге қарсы диспансер, оның құрылымы мен жұмысын ұйымдастыру. Диспансерлік мекемелердің типтері. Диспансерлердің құрылымы. Штаттар. Диспансерлердің санаттары. Бақылаудың диспансерлік әдісі. Туберкулезге қарсы диспансердің функциясы. Туберкулезге қарсы диспансердегі нормативтік-құқықтық актілер және құжаттамалар. Участке фтизиатры жұмысының мазмұны және әдісі. Профилактикалық жұмыс, емдік-диагностикалық, санитариялық-ағарту жұмысы, участке мейірбикесімен жұмыс істеу. Диспансерлердің жалпы бейінді медицина мекемелерімен және мемлекеттік санитариялық-эпидемиологиялық қадағалау мекемелерімен бірлескен жұмысының түрлері мен әдістері. Диспансерлердің ағарту және әлеуметтік қамтамасыз ету органдарымен, пенитенциялық органдармен өзара қатынасы.
2	Туберкулез этиологиясы	Туберкулез қоздырғышы және оның қасиеті: морфология, химиялық құрылымы, заттек алмасу, тамақтану, тыныс алу, көбею, тіршілік ету ортасының сыртқы факторларына қатысы. Адамдар мен жануарларға туберкулез микобактерияларының әртүрлі түрлерінің патогенділігі. Туберкулез микобактерияларының полиморфизмі. Туберкулез микобактерияларының Л-формалары және олардың клиникалық маңызы. Атиптік микобактерия. Микобактерияларды бірдейлендіру әдістері. Дәрі-дәрмектік тұрақтылық және оның клиникалық маңызы. Туберкулез кезіндегі бейспецификалы микрофлора.

28	Патология роста. Ожирение	Оценка роста и пропорций тела. Влияние гормонов на рост и развитие ребенка (гормон роста, тиреоидные, половые гормоны). Нанизм. Наследственные факторы, хронические соматические заболевания в генезе задержки роста. Дифференциальный диагноз различных форм низкорослости. Гипофизарный нанизм. Методы диагностики (костный возраст, исследование секреции гормона роста, компьютерная и магнитно-резонансная томография). Заместительная гормональная терапия. Диспансерное наблюдение. Гигантизм. Дифференциальный диагноз различных форм высокорослости. Диагностика, клиника и лечение гипофизарного гигантизма. Ожирение. Этиология. Патогенез. Классификация. Клиника. Метаболические нарушения. Методы диагностики (краниография, глазное дно, показатели обмена веществ, гормональный профиль). Дифференциальный диагноз различных форм ожирения. Лечение. Диетотерапия. Диспансерное наблюдение. Профилактика.
29	Нарушения полового развития и половой дифференцировки	Преждевременное половое развитие. Определение. Особенности клинической картины и гормонального статуса при истинной и ложной формах ППР. Диагностика. Лечение. Диспансерное наблюдение. Гипогонадизм. Определение. Причины, клинические проявления и гормональный статус при первичном и вторичном гипогонадизме. Диагностика. Лечение. Диспансерное наблюдение. Синдром Клайнфельтера. Синдром Шерешевского-Тернера. Клиника. Диагностика. Характеристика кариотипа. Заместительная гормональная терапия. Гермафродитизм. Клиника. Методы лабораторной диагностики. Дифференциальный диагноз. Принципы лечения.
Всего: 64* часа		
Фтизиатрия		
1	Противотуберкулезный диспансер	Противотуберкулезный диспансер, его структура и организация работы. Типы диспансерных учреждений Структура диспансеров. Штаты. Категории диспансеров. Диспансерный метод наблюдения. Функции противотуберкулезного диспансера. Нормативно-правовые акты и документация в противотуберкулезном диспансере. Содержание и методы работы участкового фтизиатра. Профилактическая работа, лечебно-

		терапия, лечение ОПН. Гигантская гемангиома (синдром Казабаха-Меритта). Патогенез гемолиза. Клиника. Диагностика. Лечение.
25	Тромбоцитопатии	Наследственные тромбоцитопатии (болезнь Гланцмана, Бернара-Сулье). Патогенез. Клиника. Диагностика. Болезнь Виллебранда. Тип наследования. Патогенез. Клиника. Диагностика. Показатели гемостазиограммы. Дифференциальный диагноз тромбоцитопатий. Лечение. Приобретенные тромбоцитопатии. Причины. Методы диагностики. Лечение. Профилактика.
26	Сахарный диабет. Несахарный диабет	Сахарный диабет. Несахарный диабет. Частота. Этиология. Патогенез. Классификация (ВОЗ, Мартынова). Особенности клиники в раннем и подростковом возрасте. Лабораторные методы диагностики, тест толерантности к глюкозе. Дифференциальный диагноз. Течение и исходы. Осложнения. Принципы лечения. Диспансерное наблюдение. Организация помощи детям с сахарным диабетом в РК. Несахарный диабет. Диабетические комы. Причины, клинические особенности и биохимические показатели при различных видах диабетических ком. Дифференциальный диагноз. Неотложная помощь. Профилактика.
27	Заболевания щитовидной и паращитовидных желез	Гипотиреоз. Понятие о первичном и вторичном, врожденном и приобретенном гипотиреозе. Патогенез. Особенности клиники у новорожденных, грудных и детей раннего возраста. Диагноз. Лабораторные методы диагностики. Дифференциальный диагноз. Принципы лечения. Диспансерное наблюдение. Скрининг-обследование новорожденных на гипотиреоз в РК. Диффузный токсический зоб. Этиология. Патогенез. Клиника. Лабораторные методы исследования. Дифференциальный диагноз. Течение и исходы. Лечение. Показания к оперативному лечению. Диспансерное наблюдение. Понятие о йоддефицитных заболеваниях. Эндемический (йоддефицитный) зоб. Клиника. Лечение. Профилактика. Состояние зобной эндемии в РК. Аутоиммунный тиреоидит. Этиопатогенез. Клиника. Диагностика. Лечение. Гипопаратиреозы. Гиперпаратиреозы. Этиология и патогенез. Клиника. Показатели фосфорно-кальциевого обмена. Диагноз. Дифференциальный диагноз. Принципы лечения.

3	Туберкулез кезіндегі патогенез және патоморфологиялық өзгерістер	Туберкулез көздері, зарарлану жолдарымен тәсілдері. Туберкулез кезіндегі табиғи және жүре пайда болған резистенттілік, қорғану реакциялары.: фагоцитоз, баяу типті жоғары сезімталдық, (антиденетәрізді). Жасырын микробизм. Туберкулездік гранулеманың қалыптасуы. Ілкі инфекциялану және туберкулезбен ауыру механизмі. Туберкулезбен ауыруға алып келетін факторлар. Туберкулездік үдеріс дамуының негізгі кезеңдері. Туберкулездік инфекцияның ілкі және салдарлық кезеңі. Туберкулез кезіндегі экзогендік және эндогендік инфекцияның патогенетикалық рөлі. Туберкулездің реактивация шарты. Ерте және кеш болған диссеминация, диссеминацияланған туберкулездің даму шарттары. Реинфекциялық ілкі туберкулез. Туберкулезді клиникалық емдеу.
4	Туберкулез кезіндегі аллергия және иммунитет	Иммунитет ұғымы. Иммундық реакциялардың даму механизмі. Иммунитеттің түрлері. Иммундық-компетенттік жасушалар, олардың функциясы және өзара әсері, иммундық жауап тәсілдері. Жасушалық иммунитет. Гуморальдық иммунитет. Туберкулезге қарсы иммунитет буындары. Туа біткен және жүре пайда болған иммунитет тапшылығының туберкулез кезінде ілкі инфекцияланудың нәтижесіне әсері. Аллергия, жылдам және баяу типті аллергиялық реакция. Аллергиялық реакциялардың айырмашылығын анықтайтын факторлар. Туберкулез кезінде аллергияның дамуы. Поствакциналық және инфекциялық аллергия.
5	Туберкулез және тұқым қуалаушылық	Тұқым қуалау факторларының инфекциялық аурулардың дамуындағы рөлі. Туберкулез кезінде тұқым қуалаушылық рөліне көзқарастардың эволюциясы. Организмнің туберкулездік инфекцияны қабылдағыштығын және туберкулез үдерісі ағымының ерекшеліктерін анықтайтын генетикалық факторлар. Туберкулез кезінде ілкі инфекциялану нәтижесін болжаудағы генетикалық факторлардың рөлі. Туберкулез жөніндегі алдын алу шараларын өткізу кезіндегі генетикалық консультациялардың маңызы. BCG генін табу. Туберкулезде генотиптің ерекшелігіне байланысты емдеу тәсілі.
6	Туберкулездің клиникалық жіктелімі	Туберкулезді жіктеудің негізгі принциптері. Туберкулездің халықаралық жіктелімі. Туберкулездің отандық жіктелімі. Жіктеменің бөлімдері: туберкулездік инфек-

		цияның ілкі және салдарлық кезеңі, туберкулездің клиникалық формалары, орналасуы, туберкулез үдерісінің таралуы және фазасы. Асқынулар. Туберкулезден кейінгі қалдық өзгерістер. Диагноз құру.
7	Туберкулездік инфекция ошағы	Туберкулездік инфекция ошағы туралы түсінік, эпидемиологиялық қауіптілік дәрежесі, жіктемесі. Ошақты алғаш тексеру. Ошақтың типін ескере отырып, туберкулездік инфекция ошағында өткізілетін шаралар. Науқастармен араласқан адамдардың арасында туберкулезді анықтау.
8	Туберкулезді ерте анықтау әдістемесі және ұйымдастыру	Туберкулезді ерте анықтау әдістемесі және ұйымдастыру. Ересектерді тексеру кезінде 2 Т.Б. Манту сынама-сын қолдану. Флюорография – өкпе патологиясы бар науқастарды анықтау үшін жаппай алдын ала тексерудің негізгі әдісі. Флюорографияның жетістіктері мен кемшіліктері. Профилактикалық және диагностикалық флюорография. Халықты туберкулезге тексерудің декреттік мерзімі. Қалықтың туберкулезге міндетті түрде тексеру қажет контингенті. Флюорографиялық зерттеудің қазіргі жаңа технологиялары – цифрлы флюорографтар. Емханалық контингенттердің, әлеуметтік-дезадаптацияланған тұлғалардың арасындағы «қауіп» топтары. Егде және кексе жастағы тұлғалардан туберкулезді анықтаудың ерекшеліктері. Қақырықты туберкулез микобактериясына зерттеу – тасымалдауға жарамайтын тұлғалардың туберкулезін анықтаудың негізгі әдісі. Баруы қиын аймақтарда туберкулезді анықтау. Туберкулезді ерте анықтау. Туберкулезді дер кезінде анықтау, кеш анықтау туралы түсінік. Туберкулезді анықтаудың басқа елдерде ұйымдастырылуы.
9	Туберкулезбен ауыратын науқастарды объективті тексеру	Физикалық тексеру әдістері. Физикалық тексеру-дің әртүрлі әдістерінің өкпе туберкулезі диагностикасындағы ақпараттандырылуы. Туберкулезге шалдыққан науқастың шағымы мен анамнездік мәліметтерінің ерекшеліктері. Науқасты тексеру. "Habitus phthisicus". Параспецификалық реакцияларға негізделген өзгерістер. Пальпация, туберкулез кезіндегі "қорғану" симптомдары. Перкуссия, туберкулез үдерісінің сипатына және оның асқынуына байланысты ақпараттандырылуы. Аускультация, туберкулездің әртүрлі формаларында және үдерістің фазаларында тыныс алу сипаты.

		мости от стадии. Хроническая почечная недостаточность. Причины и стадии ХПН. Клинические проявления и биохимические показатели в различные стадии ХПН. Принципы лечения. Диетотерапия (Джордано-Джованетти, Борта). Показания к проведению гемодиализа и трансплантации почки.
22	Железодефицитная анемия	Этиология. Патогенез. Клиника. Показатели гемограммы и обмена железа. Дифференциальный диагноз. Течение и исходы. Лечение. Профилактика. Апластические анемии (депрессии кроветворения). Имунные апластические анемии. Этиопатогенез. Клиника. Диагностика. Показатели гемограммы, миелограммы и трепанобиопсии. Дифференциальный диагноз. Течение и исходы. Лечение. Показания к трансплантации костного мозга. Наследственные апластические анемии (анемия Фанкони, Блекфена-Даймонда). Патогенез, Клиника. Диагностика. Дифференциальный диагноз. Лечение. Диспансерное наблюдение.
23	Наследственные гемолитические анемии	Наследственные гемолитические анемии. Ферментопатии (дефицит глюкозо-6-фосфатдегидрогеназы, пируваткиназы). Патогенез гемолиза. Клиника. Диагностика. Дифференциальный диагноз. Лечение. Неотложная помощь при гемолитическом кризе. Гемоглобинопатии (талассемия, серповидноклеточная анемия и др.). Патогенез гемолиза. Клиника. Показатели гемограммы, морфологические особенности эритроцитов. Дифференциальный диагноз. Течение и исходы. Прогноз. Лечение.
24	ДВС-синдром	ДВС-синдром. Микроангиопатические гемолитические анемии. ДВС-синдром. Причины. Патогенез. Клинические проявления, показатели коагулограммы и лечение в зависимости от стадии. Течение. Прогноз. Профилактика. Гемолитико-уремический синдром (синдром Гассера). Этиология. Патогенез. Клиника. Диагностика. Показатели гемограммы, коагулограммы. Дифференциальный диагноз. Течение, осложнения, исходы. Неотложная помощь. Лечение в восстановительном периоде. Тромботическая тромбоцитопеническая пурпура (синдром Мошковица). Причины. Патогенез. Клиника. Показатели гемограммы и гемостазиограммы. Дифференциальный диагноз. Течение и исходы. Принципы лечения. Интенсивная

17	Хронический гепатит и цирроз печени. Печеночная недостаточность	Этиология и патогенез хронического гепатита и цирроза печени. Лабораторные и инструментальные методы исследования. Показания и противопоказания к биопсии печени. Течение и исходы. Прогноз. Лечение. Диспансерное наблюдение. Профилактика. Причины и патогенез печеночной недостаточности. Клиника. Диагностика. Дифференциальный диагноз. Течение и исходы. Лечение. Неотложная помощь при печеночной коме. Прогноз.
18	Врожденные и наследственные заболевания почек	Наследственный нефрит. Аномалии развития почек и мочевыводящих путей (агенезия, гипоплазия, поликистоз, гидронефроз). Клиника. Лабораторные и инструментальные методы диагностики. Пренатальная диагностика пороков развития мочевыделительной системы. Дифференциальный диагноз. Осложнения. Консервативное лечение. Показания к хирургическому лечению. Наследственный нефрит. Патогенез. Клиника. Диагностика. Дифференциальный диагноз. Течение и исходы. Прогноз. Лечение. Диспансерное наблюдение. Тубулопатии с синдромом полиурии (почечная глюкозурия, почечный несахарный диабет, почечный солевой диабет). Клиника. Диагностика. Дифференциальный диагноз. Исходы. Диетотерапия. Лечение. Тубулопатии с рахитоподобным синдромом (фосфат-диабет, синдром де Тони-Дебре-Фанкони. Клиника. Диагностика. Рентгенологические данные. Дифференциальный диагноз. Исходы. Течение. Тубулопатии с нефролитиазом (цистинурия, оксалурия, глицинурия, ксантинурия). Клиника. Диагностика. Лечение. Диетотерапия.
19	Приобретенные нефропатии	Рефлюкс-нефропатия. Нефротический синдром. Классификация. Патогенез. Клинические проявления. Диагностика. Лабораторные исследования. Дифференциальный диагноз. Исходы. Прогноз. Принципы лечения.
20	Заболевания мочевого пузыря	Циститы. Этиология, Клиника. Диагностика. Дифференциальный диагноз. Лечение. Профилактика. Диспансерное наблюдение.
21	Почечная недостаточность	Острая почечная недостаточность. Определение. Причины. Патогенез. Стадии ОПН. Клинические проявления и биохимические показатели различных стадий. Дифференциальный диагноз. Лечение ОПН в зависи-

10	Туберкулездің бактериологиялық диагностикасы	Туберкулез кезіндегі бактериологиялық зерттеудің эпидемиологиялық және клиникалық маңызы. Патологиялық материалды алу әдістемесі. Туберкулез қоздырғышын табуға арналған бактериоскопиялық, өсімдік және биологиялық зерттеу әдістері, олардың ақпараттандырылуы. Туберкулез диагностикасындағы ДНҚ-полимерлік тізбекті реакция әдісі. Диагностық бактериологиялық верификациясы. Туберкулездің бейспецификалы асқынуларының бактериологиялық диагностикасы. Туберкулез микобактерияларының дәрі-дәрмекке тұрақтылығын анықтау және оның клиникалық маңызы. Туберкулездік қабынуға қосанжарласқан бейспецификалы микрофлораның тұрақтылығын анықтау. Бактериологиялық диагностиканың әртүрлі елдердегі рөлі.
11	Өкпе туберкулезі кезіндегі негізгі клиникалық симптомдардың сипаттамасы	Негізгі клиникалық симптомдардың өкпе туберкулезі кезіндегі сипаттамасы. Тексеру алгоритмі. Эпидемиологиялық анамнез. Туберкулезбен ауыруға алып келетін факторлар. Вакцинация, ревакцинация, туберкулинодиагностика туралы мәлімет. Физикалық, жалпы зертханалық, биохимиялық, иммунологиялық, бактериологиялық және функциялық зерттеу. Рентгенологиялық тексеру. Тексерудің инвазиялық әдістері.
12	Туберкулездің алғашқы формалары	Ересектердегі ілкі туберкулез. Клиникалық әйгіленімдерінің ерекшеліктері, диагностика, емдеу, нәтижесі; диспансердің бақылауы. Ілкі туберкулездің дифференциациялық диагностикасы.
13	Өкпенің милиарлық, диссеминацияланған туберкулезі	Диссеминацияланған туберкулездің ерте және кеш диссеминация кезіндегі ерекшеліктері. Диссеминацияланған туберкулездің клиникалық формалары: жіті, жітілеу, созылмалы. Жіті диссеминацияланған туберкулездің клиникалық нұсқалары. Диагностика, ехjuvantibus терапия. Диссеминацияланған туберкулездің саралау диагностикасы. Дәлелдемелі медицина тұрғысынан емдеу. Нәтижесі.
14	Өкпенің ошақты туберкулезі	Туберкулездік инфекцияның селдерлік кезеңінің ерекшеліктері. Ошақты туберкулездің клиника-рентгенологиялық формалары. Ошақты туберкулездің саралау диагностикасы. Дәлелдемелі медицина тұрғысынан емдеу. Нәтижесі.

15	Өкпенің инфильтративтік туберкулезі	Инфильтраттардың клиника-рентгенологиялық типтері. Инфильтративтік туберкулездің саралау диагностикасы. Дәлелдемелі медицина тұрғысынан емдеу. Нәтижесі.
16	Өкпе туберкулемасы	Туберкулемалардың типтері, клиника-рентгенологиялық ерекшеліктері, ағымы. Диагностика және емдеу, нәтижесі, диспансердің бақылауы. Өкпе туберкулемаларының саралау диагностикасы.
17	Өкпенің каверналы туберкулезі	Қалыптасу себептері, клиникалық әйгіленімі, ағымы. Диагностика және емдеу, нәтижесі, диспансердің бақылауы. Өкпенің каверналы туберкулезінің саралау диагностикасы.
18	Өкпенің фиброзды-каверналы туберкулезі	Қалыптасу себептері, клиникалық әйгіленімі, ағымы. Диагностика және емдеу, нәтижесі, диспансердің бақылауы. Өкпенің фиброзды-каверналы туберкулезінің саралау диагностикасы.
19	Өкпенің циррозды туберкулезі	Қалыптасу себептері, клиникалық әйгіленімі. Диагностика және емдеу, болжау, диспансердің бақылауы. Өкпенің циррозды туберкулезінің саралау диагностикасы.
20	Асқыну сияқты өкпе туберкулезі	«Стероидтық» туберкулез; цитостатикалық терапия, гемодиализ фонында дамыған туберкулез. Терапевтік мақсалар және «стероидтық» туберкулез клиникасы.
21	Туберкулездің асқынуы	Плеврит. Плевраның жіті, жітілеу және созылмалы туберкулездік зақымдануы. Плевриттің дамуы және клиникалық нұсқалары. Диагностика және емдеу, нәтижесі. Ателектаз. Ателектаздардың дамуы және клиникалық нұсқалары. Диагностика және емдеу, нәтижесі. Бронх туберкулезі. Лимфодулярлық жыланкөз, бронхогендік диссеминация. Даму механизмі, клиникалық әйгіленімі. Диагностика және емдеу, нәтижесі. Жоғарғы тыныс алу жолдарының туберкулезі. Клиникалық әйгіленімі, диагностика және емдеу, нәтижесі. Қан түкіру және қан кету. Клиника, диагностика және емдеу. Өкпелік-жүректік жеткіліксіздік. Өкпелік созылмалы жүрек, даму сатылары, клиникалық әйгіленімі. Диагностика және емдеу. Ішкі ағзалардың амилоидозы. Клиникалық әйгіленімі, диагностика және емдеу.
22	Туберкулез және тыныс алу ағзаларының бейспецификалы созылмалы аурулары	Аурулардың жанамаласқан кездегі патогенезі. Клиникалық әйгіленімдерінің өзіндік ерекшеліктері. Рентгенологиялық сипаттамасының ерекшеліктері. Бронхоскопиялық көрінісі. Зертханалық диагностика. Емдеу тәсілі, нәтижесі. Алдын алу.

		ние с позиций доказательной медицины. Диспансерное наблюдение.
12	Альвеолиты. Бронхообструктивный синдром	Этиология. Патогенез. Классификация: экзогенный аллергический альвеолит, идиопатический фиброзирующий альвеолит (болезнь Хаммена-Рича). Клиника. Диагностика. Дифференциальный диагноз. Течение. Возрастные особенности клиники и течения. Лечение. Исходы. Синдром бронхиальной обструкции. Дифференциальный диагноз. Современные подходы к терапии.
13	Респираторные аллергии	Распространенность. Этиология и патогенез. Роль генетических и внешних факторов (аллергенов). Клиника различных форм по локализации (ринит, трахеит, бронхит, синусит, экзогенный аллергический альвеолит). Диагностика. Дифференциальный диагноз с воспалительными заболеваниями соответствующих участков дыхательных путей. Лечение в острый период и период ремиссии. Профилактика. Диспансерное наблюдение.
14	Плевриты. Дыхательная недостаточность	Плевриты. Этиология и патогенез. Классификация. Клиника. Диагностика. Рентгенологические признаки. Показания к плевральной пункции. Дифференциальный диагноз. Течение, осложнения и исходы. Лечение. Дыхательная недостаточность. Причины. Классификация. Патогенез. Клиника. Методы исследования функции внешнего дыхания. Лечение. Неотложная терапия острой дыхательной недостаточности.
15	Болезни пищевода	Классификация. Функциональные нарушения (гипотоническая и гипертоническая дискинезии, недостаточность кардии, гастроэзофагальный рефлюкс). Аномалии развития (короткий пищевод, халазия кардии, дивертикулы пищевода). Приобретенные заболевания (халазия, ахалазия, эзофагиты, пептическая язва, варикозное расширение вен). Клиника. Диагностика. Методы исследования. Возрастные особенности клиники. Дифференциальный диагноз. Лечение. Профилактика.
16	Хронические неспецифические заболевания кишечника	Хронические неспецифические заболевания кишечника. Гельминтозы. Этиология. Патогенез. Клинические проявления. Лабораторные и инструментальные методы диагностики. Дифференциальный диагноз. Лечение. Диспансерное наблюдение.

		и атриовентрикулярная блокады). Феномен Вольфа-Паркинсона-Уайта. Аритмии с нарушением возбудимости (экстрасистолия, пароксизмальная тахикардия, мерцательная аритмия). Причины. Патогенез. Клиника. Диагностика. Данные ЭКГ, холтеровского мониторирования. Осложнения. Течение и исходы. Лечение с позиций доказательной медицины. Показания к назначению противоаритмических препаратов и электроимпульсной терапии. Диспансерное наблюдение. Профилактика.
9	Ювенильный ревматоидный артрит (ЮРА)	ЮРА. Патогенез. Классификация. Иммуногенетика. Клинические формы. Поражения глаз. Вторичный амилоидоз. Диагностические критерии ЮРА. Дифференциальный диагноз. Течение, осложнения, исходы. Особенности течения у подростков. Лечение с позиций доказательной медицины. Диспансерное наблюдение.
10	Диффузные болезни соединительной ткани. Системные васкулиты	Организация медицинской помощи детям с ревматическими болезнями в РК. Системная красная волчанка. Этиопатогенез. Клиника. Диагностические критерии СКВ. Дифференциальный диагноз. Течение и исходы. Лечение, показания к пульс-терапии и плазмаферезу. Дерматомиозит. Классификация. Клинические проявления. Диагностические критерии. Специфические лабораторные, электрофизиологические и морфологические методы исследования. Дифференциальный диагноз. Лечение. Прогноз. Системная склеродермия. Патогенез. Клиника очаговой и системной склеродермии. Диагностические критерии. Течение. Лечение. Прогноз. Системные васкулиты (узловатый периаартериит, аортоартериит, гранулематоз Вегенера, слизистокожный синдром, геморрагический васкулит). Клиника. Диагностические критерии. Лечение. Прогноз.
11	Врожденные и наследственные заболевания легких	Муковисцидоз. Распространенность. Тип наследования. Клинические формы. Диагностика (пилокарпиновая проба, ДНК-диагностика). Пренатальная диагностика. Дифференциальная диагностика. Лечение. Синдром Картагенера. Гемосидероз легких, синдром Гудпасчера. Дефицит альфа-1-антитрипсина. Тип наследования. Клиническая и рентгенологическая картина. Тип нарушения функции внешнего дыхания. Дифференциальный диагноз. Течение и исходы. Лече-

23	Туберкулез және микоздар	Микоздардың түрлері, өкпе туберкулезімен қосанжарласу жиілігі. Аурулардың қосанжарласуының патогенезі. Аурулардың қосанжарласуы кезіндегі клиникалық әйгіленімдерінің ерекшеліктері. Зертханалық диагностика. Рентгенологиялық диагностика. Емдеу тәсілі, нәтижесі. Өкпе туберкулезі кезінде микоздардың алдын алу.
24	Өкпе туберкулезі және тозаңдық кәсіптік аурулар	Пневмокониоздардың түрлері, өкпе туберкулезімен қосанжарласу жиілігі. Силикоз: этиология, патогенез, патоморфологиялық өзгерістер. Аурулардың қосанжарласуы кезіндегі клиникалық әйгіленімдерінің ерекшеліктері. Силикотуберкулездің зертханалық диагностикасы. Силикотуберкулездің рентгенологиялық сипаттамасы. Бронхылардың силикотуберкулез кезіндегі өзгеруі. Емдеу тәсілі, нәтижесі. Профилактика.
25	Өкпе туберкулезі және бауыр аурулары	Бауырдың туберкулез кезінде зақымдануы, патогенетикалық механизмі, морфологиялық өзгерістердің сипаттамасы. Дәрілік гепатиттердің клиникалық әйгіленімі. Зертханалық диагностика. Емдеу тәсілі, болжам. Туберкулез кезінде гепатиттердің алдын алу.
26	Өкпе туберкулезі және қантты диабет.	Қосанжарласудың патогенетикалық механизмдері. Аурулардың қосанжарласуы кезіндегі клиникалық әйгіленімдерінің ерекшеліктері. Зертханалық диагностика. Рентгенологиялық сипаттамасы. Емдеу тәсілінің ерекшеліктері, нәтижесі. Профилактика.
27	Өкпе туберкулезі және ойық жара дерті	Патогенез арасындағы өзара қарым-қатынасы. Аурулар қосарлана өтуінде клиникалық ағымның өзгешеліктері. Туберкулезде ойық жара дертінің диагностикасы. Рентгенологиялық сипаттамасы. Емдеу тактикасы, болжамы. Алдын алуы.
28	Өкпе туберкулезі және маскүнемділік	Қосарланудың әлеуметтік-экономикалық аспектілері. Аурулар қосарлана өтуінде клиникалық көріністері мен ағымының өзгешеліктері. Диагностика әдістері. Фтизиатр және наркологтың бірлесе атқаратын іс-шараларының түрлері. Емдеу тактикасы ерекшеліктері, болжамы. Алдын алуы.
29	Өкпе туберкулезі және психикалық аурулар	Аурулардың патогенетикалық байланысы. Психиатриялық мекемелер жағдайында туберкулезді анықтау. Туберкулезбен ауыратын науқастардың психикалық бұзылыстарының диагностикасы. Клиникалық әйгіленімдерінің ерекшеліктері. Емдеу және алдын алу.

30	Өкпе туберкулезі және жүрек-қан тамыр жүйесінің аурулары	Қосанжарласу патогенезі. Диагностика әдістері. Клиникалық әйгіленімдердің өзіндік ерекшеліктері. Емдеу тәсілі, нәтижесі. Профилактика.
31	Туберкулез және өкпе дамуының ақаулары	Патогенетикалық байланыс. Диагностика әдістері. Ағымы мен клиникалық әйгіленімдерінің ерекшеліктері. Емдеу тәсілінің ерекшеліктері.
32	Туберкулез және өкпе обыры	Қосанжарласу патогенезі. Диагностика әдістері. Аурулардың қосанжарласу кезіндегі клиникалық ағымының ерекшеліктері. Емдеу тәсілі, нәтижесі. Профилактика.
33	Туберкулез және ЖИТС	Туберкулез – ЖИТС маркері. Қосанжарласқан үдерістің патогенезі. ЖИТС пен ауыратын науқастар туберкулезінің ерекшеліктері. Емдеу тәсілі, болжам. Профилактика.
34	Маскүнемдікпен және нашакорлықпен ауыратындар туберкулезі	Диагностика, саралау диагностикасы. Клиникалық әйгіленімі. Асқынулар. Емдеу. Оңалту. Жұмысқа жарамдылықты сараптау.
35	Туберкулез, жүктілік және ана болу	Жүктілік және босану – туберкулезбен ауыру қаупі факторы. Өкпе туберкулезі кезінде жүктілікті үзуге арналған көрсетілмдер. Жүктілік кезіндегі және босанғаннан кейінгі ерте кезеңде өкпе туберкулезі ағымының ерекшеліктері. Туберкулездің жүктілік кезіндегі және босанғаннан кейінгі кезеңдегі диагностикасы. Емдеу тәсілінің ерекшеліктері. Туберкулездің алдын алу.
36	Өкпеден тыс туберкулез	Өкпеден тыс туберкулездің негізгі орналасуы туралы жалпы түсінік. Туберкулездің өкпеден тыс орналасуы. Өкпеден тыс бөлек орналасулардың жиілігі және арақатынасы. Өкпеден тыс зақымданудың патогенезі. Қауіп топтары.
37	Орталық нерв жүйесінің туберкулезі	Жіктемесі, диагнозды құру, клиникалық әйгіленімі, диагностика әдістері, емдеу.
38	Сүйек жүйесінің туберкулезі	Жіктемесі, диагнозды құру. Клиникалық әйгіленімі. Диагностика, ex juvantibus терапия әдістері. Емдеу: антибактериялық және патогенетикалық терапия, емдеудің хирургиялық әдістері (көрсетілмдер). Алдын алу шаралары.
39	Несеп-жыныстық жүйесінің туберкулезі	Жіктемесі, диагнозды құру. Клиникалық әйгіленімі. Диагностика әдістері. Емдеу: консервативтік және хирургиялық (көрсетілмдер). Профилактика.

5	Поражение сердечно-сосудистой системы. Неревматические кардиты. Кардиомиопатии. Сердечная недостаточность	Неревматические кардиты. Кардиомиопатии. Сердечная недостаточность. Классификация по Н.А.Белоконов. Клиника. Диагностика. Дифференциальный диагноз. Показания к назначению стероидных и нестероидных противовоспалительных препаратов. Течение и исходы. Лечение. Диспансерное наблюдение. Кардиомиопатии (дилатационная, гипертрофическая, в т.ч. гипертрофический субаортальный стеноз, редкие формы). Клиника. Диагностика, показатели эхокардиографии. Лечение. Прогноз. Сердечная недостаточность. Кардиальные и экстракардиальные причины. Первичные и вторичные механизмы адаптации. Патогенез. Классификация. Клинические проявления по лево- и правожелудочковому типу. Осложнения. Лечение в зависимости от стадии. Диспансерное наблюдение.
6	Поражение сердечно-сосудистой системы. Инфекционный эндокардит (ИЭ). Болезни перикарда	Инфекционный эндокардит. Этиология. Первичный и вторичный эндокардит. Клиника. Диагностика. Причины отсутствия роста флоры. Дифференциальный диагноз. Лечение. Показания к применению глюкокортикоидов. Перикардиты. Классификация. Клиника. Условия возникновения тампонады сердца. Диагностика. Дифференциальный диагноз. Течение и исходы. Лечение. Показания к пункции полости перикарда. Прогноз. Невоспалительные поражения перикарда: паразитарные поражения, кисты, опухоли, инородные тела, ранения.
7	Поражение сердечно-сосудистой системы. Вегетативная дисфункция. Артериальная гипертензия	Вегетативная дисфункция. Причины. Варианты. Возрастные особенности. Диагностика. Исследование вегетативного тонуса (таблицы, КИГ, КОП). Дифференциальный диагноз. Лечение. Диспансеризация. Артериальная гипертензия. Классификация. Первичные и вторичные (нефрогенные, церебральные, сосудистые, эндокринные и др.) гипертензии. Этиология. Патогенез. Клиника. Диагностика. Лечение. Прогноз. Диспансерное наблюдение.
8	Поражение сердечно-сосудистой системы. Нарушения ритма сердца	Механизмы возникновения аритмий. Причины, разрешающие факторы. Аритмии с нарушением автоматизма синусового узла (тахии- и брадиаритмии. Аритмии с нарушением проведения импульса (синоатриальная

34	Тромбоцитопении	Диагностика, дифференциальная диагностика. Клинические проявления. Атипичные формы. Возрастные особенности. Осложнения. Диагностика, лечение, профилактика, реабилитация с позиций доказательной медицины. Диспансеризация хронических больных. Экспертиза трудоспособности.
35	Наследственно-обусловленные заболевания крови	Диагностика, дифференциальная диагностика. Клинические проявления. Атипичные формы. Возрастные особенности. Осложнения. Диагностика, лечение, профилактика, реабилитация с позиций доказательной медицины. Диспансеризация хронических больных. Экспертиза трудоспособности.
Всего: 96* часов		
Детские болезни*		
1	Введение в неонатологию	Национальная стратегия, направленная на улучшение перинатального и неонатального ухода. Программы ВОЗ в перинатологии. Физическое развитие и зрелость новорожденных. Анатомо-физиологические особенности новорожденных. Пограничные состояния новорожденных. Гестационный возраст. Первичный туалет новорожденных. Уход новорожденным в палатах новорожденных. Группы здоровья новорожденных. Виды вскармливания новорожденных. Формулы расчета питания у доношенных детей. План ведения и наблюдения новорожденных основных групп риска. Выхаживание недоношенных новорожденных.
2	Наследственные болезни обмена веществ	Аминоацидопатии (фенилкетонурия и др.). Эпидемиология. Нарушения обмена липидов (болезнь Нимана-Пика, Гоше). Нарушения обмена углеводов (галактоземия, фруктоземия, гликогенозы, мукополисахаридозы). Патогенез. Клиника. Диагностика. Биохимические исследования. Дифференциальный диагноз. Течение и исходы. Лечение. Диетотерапия.
3	Синдром нарушенного кишечного всасывания	Муковисцидоз. Целиакия. Экссудативная энтеропатия. Дисахаридазная недостаточность. Причины. Патогенез. Клиника. Диагностика. Дифференциальный диагноз. Лечение. Диетотерапия. Диспансерное наблюдение.
4	Гипертермический и судорожный синдромы у детей раннего возраста	Определение, причины, классификация. Диагностика, лечение, профилактика, реабилитация с позиций доказательной медицины. Оказание первой врачебной помощи. Рекомендации ВОЗ.

40	Кожный туберкулез. Термический туберкулез	Жиктемесі. Клиникалық әйгіленімі. Диагностика. Асқыну. Емдеу және алдын алу.
41	Абдоминальдық туберкулез	Клиникалық формалары. Диагностика. Емдеу және алдын алу.
42	Перифериялық лимфа түйіндерінің туберкулезі	Клиникалық жіктемесі. Клиникалық ағымы. Диагностика. Емдеу және алдын алу.
43	Туберкулездің сирек кездесетін басқа да орналасуы	Клиникалық ағымы. Диагностика. Емдеу және алдын алу.
44	Туберкулезді емдеудің негізгі принциптері	Ерте таралуы; ұзақтығы және үздіксіздігі; құрамдастыру; кешенділік; жеке тәсіл. Бактерияға қарсы химиялық терапияның тиімділігін бақылау. Пациенттің жасына байланысты емдеу тәсілі. Өкпе туберкулезімен ауыратындығы алғаш анықталған науқастарға бактерияға қарсы химиялық терапия қолдану. Туберкулездің «аз» формаларымен ауыратын науқастарға химиялық терапия қолдану. Деструкция белгілері жоқ науқастарға химиотерапия қолдану. Өкпесінде деструкциялық өзгерістер бар науқастарға химиотерапия қолдану. Күмәнді белсенділікті туберкулез үдерісі алғаш анықталған кезде қолданылатын емдеу тәсілі. Бұрын туберкулезге қарсы препараттармен емделген науқастарға қолданылатын бактерияға қарсы химиотерапия. Туберкулез үдерісі қайталан беретін науқастарға химиотерапия қолдану. Бактерия бөлінбейтін созылмалы туберкулездік үдеріспен ауыратын науқастарға химиотерапия қолдану. Бактерия бөлінетін және деструкциясы бар созылмалы туберкулездік үдеріспен ауыратын науқастарға химиотерапия қолдану. Коллапсотерапия: жасанды пневмоторакс, пневмоперитонеум. Емдеу әсерінің механизмі. Көрсетілімдер. Пневмоторакстық аппарат: құрылғы, жұмыс істеу принципі. Жасанды пневмотораксты және пневмоперитонеумды қолдану әдістемесі. Асқынулар және оларды жою әдістері. тыныс алу ағзаларының туберкулезін хирургиялық әдіспен емдеу көрсетілімдері және түрлері. Басқа жерлерге орналасқан туберкулезді хирургиялық әдіспен емдеудің түрлері.

45	Өкпе туберкулезімен ауыратын науқастарды амбулаториялық емдеу	Амбулаториялық емдеуге арналған көрсетілімдер. Амбулаториялық емнің түрлері. Амбулаториялық ем бактерияға қарсы терапияның негізгі курсының кезеңі. Әдістемесі. Маусымдық алдын алу курстары, «дені сау» контингенттердің «қауіп топтарында» химиялық алдын алу. Емдеудің өршуге қарсы курстары. Әдістеме. Бақылау әдістері, тиімділігін бағалау.
46	Туберкулез кезінде жұмысқа жарамдылықты сараптау	Еңбек реабилитациясы. Жұмысқа жарамдылықты жоғалту себептері. Өкпе туберкулезіне ұшырауына байланысты кәсіптік қызметін шектеу. МССК жұмысын ұйымдастыру. Өкпе туберкулезімен ауыратындардың жұмысқа жарамдылығын сараптау тәртібі және ресімдеу. Медициналық құжаттаманың формалары. Науқастарды еңбек реабилитациясы жөніндегі МССК шешімі.
47	Туберкулездің алдын алу	Туберкулезге қарсы вакцинация. Туберкулезге қарсы вакцинацияны негіздеу. БЦЖ вакцинасы, сипаттамасы, дайындау әдістемесі, сапасы және қолдануға жарамдылық критерийлері. Вакцинация өткізу әдістемесі. Көрсетілімдер, қарсы көрсетілімдер. Вакцина салу техникасы. Организмнің вакцинаны теріастына енгізу кезіндегі реакциясы, иммуноморфологиялық реакциялардың сипаттамасы. Егу реакциясының ағымын бақылау. Ревакцинация. Контингенттер. Өткізу мерзімі. Вакцинацияның және ревакцинацияның асқынуы. Негізгі себептері. Асқынулардың түрлері. Асқынулардың алдын алу және емдеу. Асқынулар болған тұлғаларды бақылау. Вакцинацияның тиімділігін бақылау. Вакцинация және ревакцинация өткізу жоспарын құру. Оның орындалуын бақылау. БЦЖ вакцинациясының басқа елдерде өткізілуі. Туберкулезге қарсы вакцинацияны жетілдіру перспективалары. Химиялық профилактика (ілкі және салдарлық). Профилактикалық химиятерапияны негіздеу. Ілкі және салдарлық химияпрофилактика. Химиялық профилактика әдістемесі. Контингенттер. Тиімділігін бағалау. Асқынулар, олардың алдын алу және емдеу әдістері. Санитариялық профилактика. Бактерия бөлушілерді есепке алу және оқшаулау, дезинфекция, санитариялық-ағарту жұмысы. Жануарлардан туберкулезбен зарарланудың алдын алу жөніндегі шаралар. Медицина қызметкерлерінің туберкулезге шалдығуының алдын алу жөніндегі шаралар.

28	Мочекаменная болезнь	Диагностика, дифференциальная диагностика. Клинические проявления. Атипичные формы. Возрастные особенности. Осложнения. Диагностика, лечение, профилактика, реабилитация с позиций доказательной медицины. Диспансеризация хронических больных. Экспертиза трудоспособности.
29	Поллинозы. Аллергические риниты	Эпидемиология аллергического ринита и поллинозов. Сезонный и круглогодичный формы аллергического ринита. Персистирующий и интермиттирующий аллергические риниты. Риноконъюнктивальный синдром. Диагностика, лечение, профилактика, реабилитация с позиций доказательной медицины. Диспансеризация хронических больных. Экспертиза трудоспособности.
30	Лекарственная аллергия. Пищевая аллергия. Инсектная аллергия	Этиология и патогенез лекарственной аллергии, пищевой аллергии, инсектной аллергии. Наиболее частые причины, вызывающие эти состояния. Элиминационные мероприятия. Клиническая картина, классификация и диагностические критерии. Особенности исследования аллергологического статуса. Осложнения. Диагностика, лечение, профилактика, реабилитация с позиций доказательной медицины. Диспансеризация хронических больных. Экспертиза трудоспособности.
31	Анемии	Диагностика, дифференциальная диагностика. Клинические проявления. Атипичные формы. Возрастные особенности. Осложнения. Диагностика, лечение, профилактика, реабилитация с позиций доказательной медицины. Диспансеризация хронических больных. Экспертиза трудоспособности.
32	Лейкозы	Диагностика, дифференциальная диагностика. Клинические проявления. Атипичные формы. Возрастные особенности. Осложнения. Диагностика, лечение, профилактика, реабилитация с позиций доказательной медицины. Диспансеризация хронических больных. Экспертиза трудоспособности.
33	Геморрагические васкулиты	Диагностика, дифференциальная диагностика. Клинические проявления. Атипичные формы. Возрастные особенности. Осложнения. Диагностика, лечение, профилактика, реабилитация с позиций доказательной медицины. Диспансеризация хронических больных. Экспертиза трудоспособности.

21	Болезни желчного пузыря и желчевыводящих путей	Диагностика, дифференциальная диагностика. Клинические проявления. Атипичные формы. Возрастные особенности. Осложнения. Диагностика, лечение, профилактика, реабилитация с позиций доказательной медицины. Диспансеризация хронических больных. Экспертиза трудоспособности.
22	Болезни поджелудочной железы	Диагностика, дифференциальная диагностика. Клинические проявления. Атипичные формы. Возрастные особенности. Осложнения. Диагностика, лечение, профилактика, реабилитация с позиций доказательной медицины. Диспансеризация хронических больных. Экспертиза трудоспособности.
23	Гепатиты и циррозы	Диагностика, дифференциальная диагностика. Клинические проявления. Атипичные формы. Возрастные особенности. Осложнения. Диагностика, лечение, профилактика, реабилитация с позиций доказательной медицины. Диспансеризация хронических больных. Экспертиза трудоспособности.
24	Неспецифический язвенный колит	Диагностика, дифференциальная диагностика. Клинические проявления. Атипичные формы. Возрастные особенности. Осложнения. Диагностика, лечение, профилактика, реабилитация с позиций доказательной медицины. Диспансеризация хронических больных. Экспертиза трудоспособности.
25	Инфекции мочевых путей	Диагностика, дифференциальная диагностика. Клинические проявления. Атипичные формы. Возрастные особенности. Осложнения. Диагностика, лечение, профилактика, реабилитация с позиций доказательной медицины. Диспансеризация хронических больных. Экспертиза трудоспособности.
26	Нефриты	Диагностика, дифференциальная диагностика. Клинические проявления. Атипичные формы. Возрастные особенности. Осложнения. Диагностика, лечение, профилактика, реабилитация с позиций доказательной медицины. Диспансеризация хронических больных. Экспертиза трудоспособности.
27	Почечная недостаточность	Диагностика, дифференциальная диагностика. Клинические проявления. Атипичные формы. Возрастные особенности. Осложнения. Диагностика, лечение, профилактика, реабилитация с позиций доказательной медицины. Диспансеризация хронических больных. Экспертиза трудоспособности.

48	Әлеуметтік оңалту және тиімді жұмысқа орналастыру	Әлеуметтік оңалту және тиімді жұмысқа орналастыру. Емдік денешынықтыру, физиотерапия. Емдік гимнастика принциптері. Өкпе туберкулезімен ауыратындарға физиотерапия қолдануға арналған көрсетілімдер. Тыныстық гимнастика принциптері. Өкпе туберкулезімен ауыратындарға арналған көрсетілімдер. Физикалық факторлардың әсер ету механизмі. Физиотерапияның түрлері. Өкпе туберкулезімен ауыратындарға физиотерапия қолдануға арналған көрсетілімдер. Лазерлі терапия. Физиотерапиялық кабинеттің жұмысын ұйымдастыру. Өкпе туберкулезімен ауыратындардың тұлғалық ерекшеліктері. Психологиялық өзгерістерді түзету әдістері.
49	Фтизиатриядағы шұғыл жағдайлар	Шұғыл жағдайларды анықтау. Өкпе туберкулезі клиникасындағы шұғыл жағдайлар. Өкпеден қан кету, жіктемесі, даму механизмі, ерекшелік белгілері. Қан кету көзін анықтау әдістері. Өкпелік қан кетуі бар науқасты емдеу тәсілі. Қан кетуді тоқтату әдістері. Өкпелік қан кетулерді тоқтату әдістері. Өкпелік қан кетудің алдын алу. Спонтанды пневмоторакс, даму механизмі, түрлері. Спонтанды пневмотораксты диагностикалау әдістері. Спонтанды пневмотораксты емдеу және нәтижесі. Қайталана беретін спонтанды пневмоторакс.
Барлығы: 128 сағат		
Балалар фтизиатриясы		
1	Балалар туберкулезінің эпидемиологиясы	Туберкулездік инфекция көздері және ену жолдары. Эпидемиологияның жалпы мәселелері. Балалар мен жасөспірімдердің туберкулезбен ауыруының даму қаупі факторлары.
2	Медициналық-санитариялық алғашқы жәрдем (МСАЖ) ұйымдарындағы нормативтік-құқықтық актілер және құжаттамалар	Туберкулезге қарсы диспансердегі нормативтік-құқықтық актілер және құжаттамалар. Участке педиатр-фтизиатры жұмысының мазмұны және әдісі. Профилактикалық жұмыс, емдік-диагностикалық, санитариялық-ағарту жұмысы, участке мейірбикесімен жұмыс істеу. Диспансерлердің жалпы бейінді медицина мекемелерімен және мемлекеттік санитариялық-эпидемиологиялық қадағалау мекемелерімен бірлескен жұмысының түрлері мен әдістері. Диспансерлердің ағарту және әлеуметтік қамтамасыз ету органдарымен өзара қатынасы.

3	Балалардың туберкулиндік диагностикасы	Туберкулин. Туберкулиннің түрлері. Туберкулиндік сынамалардың түрлері. Көрсетілімдер, қарсы көрсетілімдер, басқа диагностикалық емшарамен және егу күнтізбесімен арақатынасы. Туберкулиндік диагностиканың асқынуы. Туберкулиндік сынамаларды бағалау. Туберкулиндік диагностика ілкі инфекциялануды анықтау әдісі. «Вираз» туберкулиндік реакция. БЦЖ ревакцинациясына арналған көрсетілімдер. Жаппай туберкулиндік диагностика. Жаппай туберкулиндік диагностика кезінде алынған нәтижелерді талдау. Дербес туберкулиндік диагностика. Туберкулиндік үдерістің белсенділігін анықтауда және туберкулездің саралау диагностикасында туберкулиндік сынамалардың рөлі.
4	Ілкі туберкулездің патогенезі	Ілкі туберкулездің патогенезі. Имунитет белсенділігінің төмендеуі бала организмнің жас ерекшелігі. Өтпелі кезеңдегі организмнің реактивтілігі және нейрогуморальдық реттелу. Инфекциялардың көптігі мен «кіру қақпаларының» ілкі туберкулездің дамуындағы маңызы. Инфекциялану, туберкулиндік реакциялар виразы. Туберкулездік инфекцияның ілкі кезеңіне тән ерекшеліктері. Ілкі туберкулездің диагностикасындағы туберкулиндік сынаманың маңызы. Параспецификалы реакция. Балалар мен жасөспірімдердегі туберкулездік уыттану. Клиникалық белгілері, ағымы, емдеу және нәтижесі.
5	Балалар туберкулезінің диагностикасы	Диагностикалық қиындықтар. Клиникалық әйгіленімдердің ерекшеліктері, спецификалы симптомдардың болмауы. Баланың объективтік статусы: сыртқы кейпі. Міндетті диагностикалық минимум. Диагностиканың қосымша және факультативтік әдістері. Туберкулезге диагноз қоюдағы бактериоскопиялық және бактериологиялық әдістер. Өкпені рентгендік тексеру, қакырықты микроскопиялық тексеру, терінің Манту сынамасы. Туберкулезбен ауыру бойынша қауіптілігі жоғары топқа жататын балалар. Жаппай туберкулиндік диагностиканы және тексеру флюорографиялық зерттеуді ұйымдастыру, туберкулез скринингінде иммунологиялық тест-жүйелерді қолдану.
6	Ілкі туберкулездік кешен	Ілкі туберкулездік кешен. Ілкі кешеннің патоморфологиясы. Асқынған және асқынбаған ілкі кешен. Клиникалық белгілері, диагностика, ағымы және емдеу. Бронхоскопияның асқынулардың алдын алудағы

		лечение, профилактика, реабилитация с позиций доказательной медицины. Школы для больных. Техника пикфлоуметрии, проба с бронхолитиками. Диспансеризация хронических больных. Экспертиза трудоспособности.
15	Сахарный диабет	Диагностика, клинические проявления. Возрастные особенности. Осложнения. Диагностика, лечение, профилактика, реабилитация с позиций доказательной медицины. Диспансеризация хронических больных. Экспертиза трудоспособности. Особенности ведения больных с патологией внутренних органов на фоне СД.
16	Заболевания щитовидной железы	Диагностика, дифференциальная диагностика. Клинические проявления. Атипичные формы. Возрастные особенности. Осложнения. Диагностика, лечение, профилактика, реабилитация с позиций доказательной медицины. Диспансеризация хронических больных. Экспертиза трудоспособности.
17	Поражения гипоталамико-гипофизарной системы. Заболевания надпочечников. Болезни паращитовидных желез	Диагностика, дифференциальная диагностика. Клинические проявления. Атипичные формы. Возрастные особенности. Осложнения. Диагностика, лечение, профилактика, реабилитация с позиций доказательной медицины. Диспансеризация хронических больных. Экспертиза трудоспособности.
18	Гастроэзофагеальная рефлюксная болезнь (ГЭРБ)	Диагностика, клинические проявления ГЭРБ. Атипичные формы. Возрастные особенности. Осложнения. Диагностика, лечение, профилактика, реабилитация с позиций доказательной медицины. Диспансеризация хронических больных. Экспертиза трудоспособности.
19	Неязвенные желудочные и кишечные диспепсии	Диагностика, дифференциальная диагностика диспепсий. Клинические проявления. Возрастные особенности. Осложнения. Диагностика, лечение, профилактика, реабилитация с позиций доказательной медицины. Диспансеризация хронических больных. Экспертиза трудоспособности.
20	Язвенная болезнь (ЯБ)	Диагностика, дифференциальная диагностика ЯБ. Клинические проявления. Атипичные формы. Возрастные особенности. Осложнения. Диагностика, лечение, профилактика, реабилитация с позиций доказательной медицины. Диспансеризация хронических больных. Экспертиза трудоспособности.

		с позиций доказательной медицины. Диспансеризация хронических больных. Экспертиза трудоспособности.
8	Диффузные заболевания соединительной ткани	Диагностика, дифференциальная диагностика. Клинические проявления. Атипичные формы. Возрастные особенности. Осложнения. Диагностика, лечение, профилактика, реабилитация с позиций доказательной медицины. Диспансеризация хронических больных. Экспертиза трудоспособности.
9	Остеоратрозы	Диагностика, дифференциальная диагностика. Клинические проявления. Атипичные формы. Возрастные особенности. Осложнения. Диагностика, лечение, профилактика, реабилитация с позиций доказательной медицины. Школы для больных. Диспансеризация хронических больных. Экспертиза трудоспособности.
10	Подагра	Диагностика, дифференциальная диагностика. Клинические проявления. Возрастные особенности. Осложнения. Диагностика, лечение, профилактика, реабилитация с позиций доказательной медицины. Диспансеризация хронических больных. Экспертиза трудоспособности.
11	Остеопороз. Остеопатии	Диагностика, дифференциальная диагностика. Клинические проявления. Возрастные особенности. Осложнения. Диагностика, лечение, профилактика, реабилитация с позиций доказательной медицины. Школы для больных. Диспансеризация хронических больных. Экспертиза трудоспособности.
12	Пневмонии	Диагностика, дифференциальная диагностика пневмоний. Клинические проявления. Атипичные формы. Возрастные особенности. Осложнения. Диагностика, лечение, профилактика, реабилитация с позиций доказательной медицины. Экспертиза трудоспособности.
13	Хроническая обструктивная болезнь легких (ХОБЛ)	Диагностика, дифференциальная диагностика ХОБЛ. Клинические проявления. Возрастные особенности. Осложнения. Диагностика, лечение, профилактика, реабилитация с позиций доказательной медицины. Школы для больных. Техника спирографии, проба с бронхолитиками. Диспансеризация хронических больных. Экспертиза трудоспособности.
14	Бронхиальная астма (БА)	Диагностика, дифференциальная диагностика БА. Клинические проявления. Атипичные формы. Возрастные особенности. Осложнения. Диагностика,

		маңызы. Ілкі кешеннің нәтижесі және оны емдегеннен кейінгі қалдық өзгерістердің туберкулездік салдарлық формаларының туындауындағы маңызы.
7	Көкірекшілік лимфа түйіндерінің туберкулезі	Көкірекшілік лимфа түйіндерінің туберкулезі. Өкпе мен көкірекортаның лимфа түйіндерінің және лимфа тамырларының схемасы. Лимфа түйіндері зақымдануының клиникалық және рентгенологиялық диагностикасы. Инфильтрациялық және тумороздық бронхоадениттер, ағымы және емдеу. Көкірекшілік лимфа түйіндерінің туберкулезін және оның асқынуларын диагностикалауда бронхоскопияның маңызы.
8	Нәрестелер мен емшек еметін балалар туберкулезінің ерекшеліктері	Нәрестелер мен емшек еметін балалардың иммунологиялық реакциясының патогенезі. Нәрестелер мен емшек еметін балалар туберкулезі ағымының ерекшеліктері. Ілкі туберкулездің асқынуы, олардың диагностикасы және емдеу.
9	Туберкулездің ілкі формасының асқынуы	Туберкулездің ілкі формасының асқынуы. Сипаттамасы. Клиника. Диагностика. Емдеу. Балалар мен жасөспірімдерді емдеу тәсілінің ерекшеліктері.
10	Балалар мен жасөспірімдердің милиарлы, диссеминацияланған туберкулезі	Диагностика, саралау диагностикасы. Клиникалық әйгіленім. Емдеу ерекшеліктері. Нәтижесі.
11	Өкпенің ошақты туберкулезі	Жасөспірімдер арасында таралуы. Диагностика, саралау диагностикасы. Клиникалық әйгіленім. Емдеу ерекшеліктері. Нәтижесі.
12	Өкпенің инфильтрациялық туберкулезі	Диагностика, саралау диагностикасы. Клиникалық әйгіленім. Емдеу ерекшеліктері. Нәтижесі.
13	Жасөспірімдердің салдарлық туберкулезі	Ағымының ерекшеліктері. Препубертаттық және пубертаттық кезеңдердегі салдарлық туберкулездің патогенезі. Бұл жасқа жататын топтарда туберкулезбен ауыратын науқастармен байланыс жасаудың рөлі. Жайылуға бейімділік және туберкулинге гиперергиялық реакция, екіжақты процесстің, ескі ошақтардың маңында қайтадан дамуы, ыдырауға және бронхогендік өршуге бейімділігі. Клиникасының ерекшеліктері: аурудың басында клиникалық симптомдардың шамалы айқындалуы. Диагностика, саралау диагностикасы. Клиникалық әйгіленім. Емдеу ерекшеліктері. Нәтижесі.

14	Өкпе аномалиясы және даму ақаулары	Диагностика, саралау диагностикасы. Клиникалық әйгіленім. Емдеу ерекшеліктері. Нәтижесі.
15	Балалардың АИТВ-мен байланысты туберкулезі	АИТВ-инфекцияның балалар туберкулезін диагностикалауға әсері. АИТВ-инфекцияланған балалар туберкулезінің саралау диагностикасы. Болуы мүмкін АИТВ-инфекциямен контактылы балалар. Туберкулезбен ауыратын науқастарды АИТВ-инфекцияны клиникалық тану және зертханалық тестілеу. АИТВ-оң туберкулезге шалдыққандарға туберкулезге қарсы ем қолдану. Қосанжарласқан патологиясы бар науқастардың АИТВ-байланысты басқа да ауруларын емдеу.
16	Балалар туберкулезін емдеу	Принциптері, әдістері, стандарттар. Сызбалар. Науқастардың санаттары. Есепке алу-есеп беру құжаттамасының формалары. Бақылау әдістері. Туберкулезге қауіптенгенде қолданылатын диагностикалық алгоритм. Туберкулезді емдегеннен кейін өкпеде болған қалдық өзгерістер. Туберкулез белсенділігінің критерийі. Емдеу критерийі.
17	Туберкулездің резистентті формаларын емдеу. Терапияның жанама әсерлері	Дәріге тұрақты туберкулезбен ауыратын науқастардың санаттары және емдеу сызбалары. Туберкулез химия-терапиясының жанама әсерлері, алдын алу және оларды жою.
18	Туберкулездің салдарлық формаларының асқынуы	Туберкулездің асқынуы. Асқынуларды емдеу тәсілі.
19	Балалар туберкулезінің алдын алу	Туберкулезге қарсы жұмысты ұйымдастыру. Туберкулезбен ауыратын науқастармен араласпаған балаларда туберкулез дамуының алдын алу. Туберкулезбен ауыратын науқастармен араласқан балаларда туберкулез дамуының алдын алу. БЦЖ вакцинасымен вакцинация. Туберкулездің спецификалы алдын алудың тиімділігі. Туберкулез химиопрфилактикасы. Санитариялық профилактика. Туберкулездік инфекция ошағында өткізілетін шаралар.
20	Туберкулезбен ауыратын науқастарды диспансеризациялау	Белсенді, бәсеңсіген, айыққан туберкулезбен ауыратын науқастардың, туберкулезбен ауыратындармен араласатын немесе белсенділігі белгісіз туберкулезге шалдығуы мүмкін тұлғалардың диспансерлік топтары. Бақыланатын контингенттердің сипаттамасы.

		Осложнения. Диагностика, лечение, профилактика, реабилитация с позиций доказательной медицины. Школы для больных. Амбулаторное длительное мониторингирование по Холтеру. Диспансеризация хронических больных. Экспертиза трудоспособности.
2	Артериальные гипертензии (АГ)	Диагностика, дифференциальная диагностика АГ. Симптоматические АГ. Возрастные особенности. Осложнения. Диагностика, лечение, профилактика, реабилитация с позиций доказательной медицины. Школы для больных. Амбулаторное длительное мониторингирование по Холтеру. Диспансеризация хронических больных. Экспертиза трудоспособности.
3	Пороки сердца	Диагностика, дифференциальная диагностика пороков сердца. Клинические проявления. Возрастные особенности. Осложнения. Диагностика, лечение, профилактика, реабилитация с позиций доказательной медицины. Диспансеризация хронических больных. Экспертиза трудоспособности.
4	Инфекционный эндокардит (ИЭ)	Диагностика, дифференциальная диагностика ИЭ. Клинические проявления. Осложнения. Диагностика, лечение, профилактика, реабилитация с позиций доказательной медицины. Диспансеризация хронических больных. Экспертиза трудоспособности.
5	Ревматическая болезнь сердца (РБС)	Диагностика, дифференциальная диагностика РБС. Клинические проявления РБС. Атипичные формы. Возрастные особенности. Осложнения. Диагностика, лечение, профилактика, реабилитация с позиций доказательной медицины. Школы для больных. Диспансеризация хронических больных. Экспертиза трудоспособности.
6	Ревматоидный артрит (РА)	Диагностика, дифференциальная диагностика РА. Клинические проявления. Атипичные формы. Возрастные особенности. Осложнения. Диагностика, лечение, профилактика, реабилитация с позиций доказательной медицины. Школы для больных. Диспансеризация хронических больных. Экспертиза трудоспособности.
7	Реактивные артриты	Диагностика, дифференциальная диагностика реактивных артритов. Клинические проявления. Атипичные формы. Возрастные особенности. Осложнения. Диагностика, лечение, профилактика, реабилитация

10	Медико-социальная экспертиза больных туберкулезом и лиц, перенесших туберкулез.
	Всего: 16 часов
Детская фтизиатрия	
1	Организация стационарной фтизиатрической помощи детскому населению РК.
2	Формы медицинской документации в детском туберкулезном стационаре.
3	Формы медицинской документации в детском туберкулезном диспансере.
4	Организация выявления туберкулеза у детей и подростков.
5	Особенности исследования больных туберкулезом детей и подростков.
6	Лечение детей и подростков в интенсивной фазе.
7	Показания и противопоказания к хирургическому лечению туберкулеза у детей и подростков.
8	Особенности ведения больных туберкулезом детей и подростков с сопутствующими заболеваниями.
9	Формы медицинской документации в детском туберкулезном диспансере.
10	Организация выявления туберкулеза у детей и подростков.
	Всего: 16 часов
Лучевая диагностика	
1	Значение визуальных методов исследования в диагностике туберкулеза. Рентгенанатомия органов грудной клетки.
2	Рентгеносемиотика туберкулеза легких.
3	Рентгеносемиотика внелегочного туберкулеза.
	Всего: 6 часов

Примечание:

* - для специалистов с предшествующим уровнем образования и стажем работы по специальностям нетерапевтического/непедиатрического профиля и не по общей врачебной практике.

3.2 Примерный тематический план и содержание практических занятий

№	Тема	Содержание
Внутренние болезни *		
1	Острый коронарный синдром (ОКС)	Диагностика, дифференциальная диагностика ОКС. Клинические проявления ишемической болезни сердца (ИБС). Атипичные формы. Возрастные особенности.

		Туберкулезге қарсы мекемелердің практикалық жұмысында қолданылатын негізгі ұғымдарды түсіндіру: үдерістің белсенділігі, үдерістің тұрақтануы, клиникалық айығу, өршу және қайту, қалдық өзгерістер, бактерия бөлуші науқас, химиялық терапияның негізгі курсы, ауырлату факторлары.
21	Өкпе туберкулезімен ауыратын адамды амбулаториялық жағдайда емдеу	Амбулаториялық жағдайда емдеу көрсетілімдері. Амбулаториялық емдеу түрлері. Амбулаториялық емдеуді антибактериялық терапияның негізгі курсы ретінде қарастыру. Әдістемесі. "Қауіпті топтарда" "дені сау" адамдардың мезгілдік алдын алу курстары, химиопрофилактикасы. Рецидивке қарсы емдеу курсы. Әдістемесі. Туберкулин реакциясы "виражы" бар балалардың химиотерапиясы. Бақылау әдістері, тиімділігін бағалау.
22	Әлеуметтік оңалту	Әлеуметтік оңалту. Емдік денешынықтыру, физиотерапия. Емдік гимнастика принциптері. Өкпе туберкулезімен ауыратын балаларға физиотерапия қолдануға арналған көрсетілімдер. Тыныстық гимнастика принциптері. Өкпе туберкулезімен ауыратындарға арналған көрсетілімдер. Физикалық факторлардың әсер ету механизмі. Физио-терапияның түрлері. Өкпе туберкулезімен ауыратындарға физиотерапия қолдануға арналған көрсетілімдер. Лазерлі терапия. Физиотерапиялық кабинеттің жұмысын ұйымдастыру. Өкпе туберкулезімен ауыратындардың тұлғалық ерекшеліктері. Психологиялық өзгерістерді түзету әдістері.
Барлығы: 128 сағат		
Сәулелік диагностика		
1	Туберкулез диагностикасына арналған рентгенологиялық зерттеу әдістері	Рентгенологиялық диагностика. Рентгенологиялық зерттеу әдістері, туберкулез диагностикасы үшін олардың ақпараттандырылуы. Флюорография, рентгеноскопия, рентгенография, селективтік бронхография томографиясын, ангиографияны қолдануға арналған көрсетілімдер. Тыныс алу ағзаларының рентгенанатомиясы. Көкірек ағзаларының тікелей, бүйірлік және жанама проекциядағы нормограммасы. Тыныс алу ағзаларын рентгенологиялық зерттеу кезіндегі өзгерістерді сипаттаудың жалпы әдіснамалық принциптері.

2	Өкпе аурулары кезіндегі негізгі рентгенологиялық синдромдар	«Ошақты көлеңке» синдромы. «Шектелген қараю» синдромы. «Жайылған қараю» синдромы. «Сақина тәрізді көлеңке» синдромы. «Ошақты диссеминация» синдромы. «Өкпе түбірінің зақымдануы» синдромы.
3	Туберкулез клиникасындағы ультрадыбыстық зерттеу	Туберкулез клиникасындағы ультрадыбыстық зерттеу, көрсетілімдер және мүмкіндіктері. Зерттеу нәтижелерін клиникалық бағалау.
4	Туберкулез клиникасындағы радионуклидтік диагностика	Туберкулез клиникасындағы радионуклидтік диагностика, көрсетілімдер, зерттеу нәтижелерін бағалау.
5	Фтизиатриядағы компьютерлі және магнит-резонансты томография	Компьютерлі томографияның теориялық негіздері. Компьютерлі томографияның басымдықтары. Көрсетілімдер. Өкпе туберкулезінің әртүрлі формаларының компьютерлі семиотикасы. Науқастарды операциядан бұрын тексерудегі компьютерлі томографияның маңызы. Магнит-резонансты томография. Теориялық негіздері. Көрсетілімдер. Өкпе патологиясы кезіндегі диагностикалық құндылық.
Барлығы: 30 сағат		

Ескерне:

* - терапиялық/педиатриялық және жалпы дәрігерлік практика емес бейін мамандықтары бойынша алдыңғы білім деңгейі мен еңбек өтілі бар мамандарға арналған сағаттар.

3.3 Тыңдарманның өзіндік жұмысы (ТӨЖ) жоспарының үлгісі

№	РӨЖ мазмұны
Ішкі аурулар *	
1	Палаталарда науқастарды курациялау.
2	Медициналық құжаттамаларды жүргізу.
3	Зерттеудің қосымша әдістерінің нәтижелерін түсіндіру.
4	Клиникалық және патология-анатомиялық конференцияларға баяндамалар, презентациялар дайындау.
5	Басқа бөлімшелердің консилиумдарына және консультацияларына қатысу.
6	Бөлімшеде кезекшілік жасау.
7	Қабылдау бөлмесінде кезекшілік жасау.

3 Примерный тематический план и содержание дисциплин переподготовки

3.1 Примерный тематический план лекций

№	Тема
Внутренние болезни *	
1	Актуальные проблемы кардиологии и ревматологии.
2	Актуальные проблемы пульмонологии.
3	Актуальные проблемы гастроэнтерологии.
4	Актуальные проблемы нефрологии.
5	Актуальные проблемы эндокринологии и гематологии.
6	Актуальные проблемы аллергологии и клинической иммунологии.
Всего: 12* часов	
Детские болезни *	
1	Актуальные проблемы детской кардиологии и ревматологии.
2	Актуальные проблемы детской пульмонологии.
3	Актуальные проблемы детской гастроэнтерологии.
4	Актуальные проблемы детской нефрологии.
5	Актуальные проблемы детской эндокринологии и гематологии.
6	Актуальные проблемы детской аллергологии и клинической иммунологии.
Всего: 8 часов	
Фтизиатрия	
1	Принципы мониторинга и оценки программ Глобального Фонда и Национальных программ противодействия распространению туберкулеза. Эпидемиология туберкулеза в РК и мире, основные тенденции.
2	Учреждения противотуберкулезной службы. Экспертиза противотуберкулезных мероприятий. Эпидемиологический надзор.
3	Минимальные стандарты диагностических исследований в туберкулезном стационаре. Клиническая классификация туберкулеза в РК.
4	Организация выявления больных туберкулезом.
5	Стратегия инфекционного контроля туберкулеза.
6	Контроль туберкулеза в пенитенциарных учреждениях.
7	Специфическая профилактика туберкулеза.
8	Принципы диспансерного наблюдения в амбулаторной фтизиатрической службе.
9	Организация контролируемой химиотерапии в амбулаторных условиях.

- диагностики и неотложной помощи при угрожающих жизни состояниях:
 - легочное кровотечение;
 - спонтанный пневмоторакс;
 - бронхоспастический синдром;
 - острая сосудистая недостаточность;
 - острая дыхательная недостаточность.

2 Распределение часов дисциплины

Переподготовка для специалистов с предшествующим уровнем образования и стажем работы по специальностям терапевтического профиля

Дисциплина	Аудиторные часы			СРС
	всего	лекции	практические занятия	
Внутренние болезни	108*	12*	96*	54*
Детские болезни	72*	8*	64*	36*
Фтизиатрия	144	16	128	72
Детская фтизиатрия	144	16	128	72
Лучевая диагностика	36	6	30	18
Общее кол-во часов	504	58	446	252

Примечание:

* - для специалистов с предшествующим уровнем образования и стажем работы по специальностям нетерапевтического/непедиатрического профиля и не по общей врачебной практике.

Повышение квалификации

Дисциплина	Аудиторные часы			СРС
	всего	лекции	практические занятия	
Актуальные проблемы терапии	72	12	60	36

8	Кітапханада, ғаламторда жұмыс істеу.
Барлығы: 54 сағат	
Балалар аурулары*	
1	Палаталарда науқастарды курациялау.
2	Медициналық құжаттамаларды жүргізу.
3	Зерттеудің қосымша әдістерінің нәтижелерін түсіндіру.
4	Балалардың тамақтануын есептеу.
5	Клиникалық және патология-анатомиялық конференцияларға баяндамалар, презентациялар дайындау.
6	Басқа бөлімшелердің консилиумдарына және консультацияларына қатысу.
7	Бөлімшеде кезекшілік жасау.
8	Қабылдау бөлмесінде кезекшілік жасау.
9	Кітапханада, ғаламторда жұмыс істеу.
Барлығы: 36 сағат	
Фтизиатрия	
1	Палаталарда науқастарды курациялау.
2	Медициналық құжаттамаларды жүргізу.
3	Рентгенограммаларды түсіндіру.
4	Қанды, ликворды, плевра экссудатын, қақырықты тексеру нәтижесін түсіндіру.
5	Химиотерапия санатын және режимін анықтау.
6	Манту сынамасын түсіндіру.
7	Плевра қуысы пункциясы.
8	Үйге шакыртқандарға қазмет көрсету.
9	Туберкулезге қауіптенгенде зерттеудің диагностикалық алгоритмін қолдану.
10	ДДСҰ ұсынымдарына және ҚР Ұлттық хаттамаларына сәйкес емді анықтау және емдеу нәтижесін тіркеу.
11	Туберкулез ошақтарында санитариялық-эпидемияға қарсы (профилактикалық) шаралар кешенінің жоспарын құру және өткізу.
12	Туберкулезбен ауыратын науқастардың және олармен байланысқа түсетін тұлғалардың арасында туберкулез жөнінде санитариялық-ағарту жұмыстарын жүргізу.
13	ҚР мониторингілеу және бағалау жөніндегі әдістемелік ұсынымдарымен бекітілген индикаторларға сәйкес туберкулезге қарсы шаралардың тиімділігін мониторингілеу және бағалау.
14	BCG вакцинаны әзірлеу және теріастына енгізу.

15	Қақырық және бронхының шайынды суларын алу.
16	Перифериялық лимфа түйіндерінің пункциясы.
17	Диагностикалық және емдеу максатында буындарды пункциялау (сұйықтық алу, дәрі-дәрмектерді салу).
18	Көмейге арналған шприцпен және катетердің көмегімен дәрі-дәрмектерді кеңірдекке енгізу.
19	Булайзерлік емес терапия өткізу.
20	Клиникалық және патология-анатомиялық конференцияларға баяндамалар, презентациялар дайындау.
21	Консилиумдарға және консультацияларға қатысу.
22	Бөлімшеде кезекшілік жасау.
23	Қабылдау бөлмесінде кезекшілік жасау.
24	Кітапханада, Интернетте жұмыс істеу.
Барлығы: 72 сағат	
Балалар фтизиатриясы	
1	Палаталарда наукастарды курациялау.
2	Медициналық құжаттамаларды жүргізу.
3	Рентгенограмманы түсіндіру.
4	Қанды, ликворды, плевра экссудатын, қақырықты тексеру нәтижесін түсіндіру.
5	Манту сынамасын түсіндіру.
6	Плевра қуысы пункциясы.
7	Туберкулезге қауіптенгенде зерттеудің диагностикалық алгоритмін қолдану.
8	Балалар мен жасөспірімдердің емдеу категориясын және химиятерапия режимін анықтау.
9	ДДСҰ ұсынымдарына және ҚР Ұлттық хаттамаларына сәйкес емді анықтау және емдеу нәтижесін тіркеу.
10	BCG вакцинация және ревакцинация жоспарын құру.
11	BCG вакцинация жасау көрсетілімдерін және қарсы көрсетілімдерді анықтау.
12	Туберкулез ошақтарында санитариялық-эпидемияға қарсы (профилактикалық) шаралар кешенінің жоспарын құру және өткізу.
13	Туберкулезбен ауыратын наукастардың және олармен байланысқа түсетін тұлғалардың арасында туберкулез жөнінде санитариялық-ағарту жұмыстарын жүргізу.
14	ҚР мониторингілеу және бағалау жөніндегі әдістемелік ұсынымдарымен бекітілген индикаторларға сәйкес туберкулезге қарсы шаралардың тиімділігін мониторингілеу және бағалау.

- определить трудоспособность больных туберкулезом и лиц, перенесших туберкулез;
- составлять план вакцинации и ревакцинации BCG, определять показания, противопоказания, осложнения вакцинации;
- рассчитывать потребность района, области, лечебного учреждения в противотуберкулезных препаратах и расходных материалах;
- составить план и провести комплекс санитарно-противоэпидемических (профилактических) мероприятий в очагах туберкулеза;
- назначить химиопрофилактику туберкулеза показанным контингентам лиц в соответствии с действующими нормативными документами РК;
- проводить санитарно-просветительную работу по туберкулезу среди населения, больных туберкулезом и контактных лиц;
- определить показания и противопоказания к применению различных методов коллапсотерапии при туберкулезе легких;
- мониторировать и оценивать эффективность противотуберкулезных мероприятий в соответствии с индикаторами, утвержденными Методическими рекомендациями по мониторингу и оценке в РК;

владеть навыками:

- интерпретации результатов рентгенограмм органов грудной клетки, костей, суставов;
- интерпретации результатов флюорограмм, томограмм, селективной бронхографии;
- интерпретации результатов эндоскопических исследований грудной клетки;
- проведения и интерпретации результатов туберкулиновой пробы Манту;
- разведения и внутрикожного введения вакцины BCG;
- взятия мокроты и промывных вод бронхов;
- плевральной пункции;
- люмбальной пункции;
- пункции периферических лимфатических узлов;
- оказания неотложной помощи и проведения дальнейшего лечения при легочном кровотечении, спонтанном пневмотораксе;
- проведения пункции суставов с диагностической и лечебной целью (эвакуация жидкости, введение лекарственных средств);
- наложения искусственного пневмоторакса и пневмоперитонеума в диагностических и лечебных целях;
- интратрахеального введения лекарственных средств через гортанный шприц и катетер;
- проведения небулайзерной терапии;
- определения группы крови, резус-фактора, пробы на совместимость крови донора и реципиента;
- проведения всех видов инъекций;

- международную классификацию туберкулеза;
- особенности клинического проявления и течения туберкулеза у взрослых, детей, подростков и лиц пожилого возраста;
- особенности клиники и диагностики внелегочных форм туберкулеза;
- критерии активности и излеченности туберкулеза;
- современные методы лечения туберкулеза в соответствии с рекомендациями ВОЗ и национальными протоколами РК;
- механизмы действия противотуберкулезных препаратов, побочные действия, меры их профилактики и устранения;
- показания и противопоказания к хирургическому лечению больных с туберкулезом;
- организацию диспансерного наблюдения при туберкулезе;
- принципы инфекционного контроля туберкулеза;
- медико-социальную экспертизу при туберкулезе;
- специфическую и неспецифическую профилактику туберкулеза;

уметь:

- рассчитывать основные эпидемиологические показатели по туберкулезу;
- заполнять утвержденные в стране формы учетной и отчетной документации по туберкулезу;
- применять диагностический алгоритм исследований при подозрении на туберкулез у взрослых, детей, подростков;
- оценивать результаты пробы Манту;
- интерпретировать результаты лучевых, лабораторных, функциональных исследований;
- проводить дифференциальную диагностику туберкулеза;
- устанавливать диагноз туберкулеза в соответствии с действующей клинической классификацией, оценкой тяжести состояния;
- выбрать и назначить стандартные режимы химиотерапии;
- выбрать альтернативные режимы химиотерапии; рекомендованные ВОЗ;
- оценить эффективность лечения по результатам контрольных исследований мокроты и клинико-рентгенологического исследования;
- определить и зарегистрировать исход лечения в соответствии с рекомендациями ВОЗ и Национальными протоколами РК;
- определить показания и противопоказания к применению различных методов коллапсотерапии при туберкулезе легких;
- определить показания и противопоказания к применению различных методов хирургического лечения при туберкулезе легких;
- лечение больных после хирургических вмешательств;
- тактику ведения больных с сопутствующей патологией: ВИЧ-инфекцией, сахарным диабетом, заболеваниями сердечно-сосудистой системы, печени и желчных путей, желудочно-кишечного тракта, алкоголизмом, наркоманией;

15	Ауданның, облыстың, емдеу мекемесінің туберкулезге қарсы препараттарға және шығын материалдарына деген сұранысын есептеу.
16	BCG вакцинаны әзірлеу және теріастына енгізу.
17	Қақырық және бронхының шайынды суларын алу.
18	Перифериялық лимфа түйіндерінің пункциясы.
19	Булайзерлік емес терапия өткізу.
20	Клиникалық және патология-анатомиялық конференцияларға баяндамалар, презентациялар дайындау.
21	Басқа бөлімшелердің консилиумдарына және консультацияларына қатысу.
Барлығы: 72 сағат	
Сәулелік диагностика	
1	Медициналық құжаттамаларды жүргізу.
2	Визуальды диагностика кабинеттерінде жұмыс істеу.
3	Наукастарды диагностикалық манипуляцияларға даярлау.
4	Визуальды зерттеу нәтижелерін түсіндіру.
Барлығы: 18 сағат	

Ескерне:

* - терапиялық/педиатриялық және жалпы дәрігерлік практика емес бейін мамандықтары бойынша алдыңғы білім деңгейі мен еңбек өтілі бар мамандарға арналған сағаттар.

4 Біліктілік арттыру пәндерінің тақырыптық жоспарының үлгісі және мазмұны

Фтизиатрияның, оның ішінде балалар фтизиатриясының өзекті мәселелері

4.1 Дәрістердің тақырыптық жоспарының үлгісі

№	Тақырыбы
1	DOTS-PLUS бағдарламасы жағдайындағы көптүрлі-дәрілік-тұрақты туберкулез менеджменті.
2	Тыныс алу ағзаларының басқа да ауруларымен қоса туберкулездің саралау диагностикасының таңдаулы сұрақтары.
3	Фтизиопульмонологиядағы асқынулар және шұғыл жағдайлар.
4	Өкпеден тыс туберкулез.

5	Балалар фтизиатриясының өзекті мәселелері.
	Барлығы: 10 сағат

4.2 Практикалық сабақтардың тақырыптық жоспарының үлгісі және мазмұны

№	Тақырыбы	Мазмұны
1	DOTS – PLUS бағдарламасы жағдайындағы көптірлі-дәрілік-тұрақты туберкулез (КДТ Т) менеджменті	КДТ Т кезінде туберкулезге қарсы көмекті ұйымдас-тыру, диагностика, II-III қатарлы препараттармен химиотерапия, препараттардың жанама әсерлері және оларды тоқтату әдістері, инфекциялық бақылау, клиникалық аспект, КДТ Т - мен өкпе туберкулезін хирургиялық әдіспен емдеу. КДТ даму патогенезі. КДТ көлемді дәрілік тұрақтылықты емдеу тәсілдері, КДТ Т емдеу кезіндегі ерекше жағдаяттар (маскүнемдік, нашакорлық, сахарный диабет, педиатрия).
2	Тыныс алу ағзаларының басқа да ауруларымен қоса туберкулездің саралау диагностикасының таңдаулы сұрақтары	Өкпе туберкулезіне, басқа да ауруларға тән негізгі синдромдар: шектелген ошақтар синдромы, диссеминация синдромы, өкпедегі қарайған учаске синдромы, өкпе түбірі мен көкірекортаның патологиясы, көлемді өсінділер синдромы, қуыс өсінділер синдромы, плевра патологиясы синдромы. Саралау диагностикасы.
3	Фтизиопульмонологиядағы асқынулар және шұғыл жағдайлар	Келесі асқынуларға диагноз қою мен емдеудің қазіргі тәсілдері: өкпеден қан кету және қан түкіру, спонтанды пневмоторакс, өкпе ателектазы, инфекциялық-уытты шок, бронхообструкциялы және көкірекорталық синдромдар, БФСЖ және БФЖЖ, тыныстық және жүрек-қан тамырлық жеткіліксіздік, өкпе артериясының тромбоз-эмболиясы, өкпедегі қалдық өзгерістер, бронх-өкпе-плевра патологиясының жыланкөзді асқынулары. Тыныс алу жүйесінің аурулары бар науқастардың шұғыл жағдайларының патофизиологиялық механизмдері; изо-ниазидпен жіті улану; алкогольге тәуелділік туберкулезді сақтау себебі және алкогольдік эксцеспен ауыратын науқастарды емдеу жолдары; туберкулез кезіндегі апииндық нашакорлық және емдік көмек көрсету, туберкулезге қарсы препараттардың жанама әсерлері.
4	Өкпеден тыс туберкулез	Өкпеден тыс туберкулез әйгіленімі және оны ерте диагностикалау әдістері. Созылмалы патологиясы бар науқастар: буындар мен омыртқалардың ауыруы, остеохондроздар, тері аурулары, созылмалы пиелонеф-

Задачи дисциплины:

- закрепить навыки квалифицированной фтизиатрической помощи;
- усовершенствовать умение проводить основные врачебные лечебно-диагностические мероприятия, то есть оказывать первую врачебную помощь при смежных заболеваниях и неотложных состояниях;
- усовершенствовать методы формирования здорового образа жизни семьи;
- научить соблюдать требования врачебной этики и деонтологии при проведении экспертных, оздоровительных, профилактических, лечебно-диагностических и реабилитационных мероприятий в стационарных условиях;
- закрепить умение принимать профессиональные решения на основе принципов доказательной медицины;
- усовершенствовать соответствующие коммуникативные навыки при общении с населением, взаимодействии с коллегами, сотрудниками социальных служб;
- научить применять принципы менеджмента в организации своей работы;
- закрепить потребность к непрерывному профессиональному обучению и совершенствованию своих знаний и навыков на протяжении всей профессиональной деятельности;
- закрепить навыки деонтологии, морально-этической и правовой культуры, необходимые для обслуживания пациентов в условиях стационара;
- развить приверженность к профессиональным ценностям, таким как альтруизм, сострадание, сочувствие, ответственность, честность, и соблюдение принципов конфиденциальности;
- закрепить навыки работы в команде и лидерские качества.

Конечные результаты обучения Слушатель должен

знать:

- законодательные и нормативные документы по борьбе с туберкулезом и организации противотуберкулезной помощи населению РК, национальную противотуберкулезную программу РК;
- эпидемиологическую ситуацию по туберкулезу в мире, стране, регионе обслуживания;
- международные туберкулезные организации и программы, глобальную стратегию контроля туберкулеза – «STOP TB»;
- стратегию DOTS, основные принципы и ключевые приоритеты;
- организацию выявления, лечения, профилактики туберкулеза в РК;
- роль ПМСП в реализации противотуберкулезной программы;
- формы учетной и отчетной документации по туберкулезу;
- этиологию, патогенез, механизмы иммунного контроля при туберкулезе;
- клиническую и рентгенологическую семиотику туберкулеза;
- диагностический алгоритм исследований при туберкулезе;
- значение общеклинических, биохимических, иммунологических, цито-, гистологических методов исследования во фтизиатрии;

1 Пояснительная записка

Введение

В течение последнего десятилетия прошлого века в нашей стране наблюдалось постепенное ухудшение качества диагностики и снижение эффективности лечения больных туберкулезом. Причиной этого, помимо объективных трудностей своевременного распознавания туберкулеза (рост числа больных с осложненным и прогрессирующим течением, атипичной клинико-рентгенологической картиной), явилась и потеря настороженности в отношении туберкулеза, утрата четких методических основ выявления и диагностики туберкулеза, разработанных отечественной фтизиатрической школой.

В настоящее время решение проблем туберкулеза в стране осуществляется в соответствии с Постановлением Правительства Республики Казахстан № 1263 от 21.12.2007 г. «О мерах защиты населения от туберкулеза в Республике Казахстан» и Межведомственным рабочим планом по координации противотуберкулезных мероприятий на 2008-2012 годы, утвержденного протоколом № 8 от 23.04.08 г. на заседании Национального координационного совета по охране здоровья при Правительстве РК. Фактически эти нормативные документы составляют Национальную программу борьбы с туберкулезом в стране. Сегодня ВОЗ имеет убедительную доказательную базу, что проблема туберкулеза может быть решена только путем полноценной интеграции всех поставщиков медицинских и социальных услуг. Поэтому фтизиатрическая служба должна тесно интегрироваться со всеми структурами общественного здравоохранения. Основной целью борьбы с туберкулезом является кардинальное снижение показателей заболеваемости и смертности туберкулеза в стране.

Туберкулез относится к группе социально значимых заболеваний и является важной медико-социальной проблемой, наносящий значительный материальный урон из-за потери трудоспособности и преждевременной смерти наиболее продуктивного населения.

По статистическим данным Всемирной организации здравоохранения (ВОЗ) эпидемией заболевания туберкулезом считается 50 случаев на 100 тысяч населения. В Республике Казахстан количество зарегистрированных случаев туберкулеза в последние годы превышает эпидемиологический показатель в 2-3 раза. По уровню заболеваемости туберкулезом Республика Казахстан занимает лидирующее положение среди стран СНГ и Европы.

Все вышесказанное отражает актуальность создания государственной системы подготовки врачей-фтизиатров.

Цель дисциплины: приобретение слушателями новых теоретических знаний и совершенствование профессиональных умений и навыков, необходимых для оказания квалифицированной фтизиатрической помощи больному в соответствии с современными принципами доказательной медицины.

		риттер, бедеулік, созылмалы аднекситтер, көз аурулары, қайталамалы перифериялық лимфадениттер және т.б. Диагностика, стационарға жіберуге арналған көрсетілімдер.
5	Балалар фтизиатриясының өзекті мәселелері	Эпидемиология, этиология, иммунитет және резистенттілік. Балалар мен жасөспірімдердің туберкулезінің алдын алу. Туберкулезге жаппай тексерудің қазіргі скринингілік әдістері. Қауіп топтары мен әлеуметтік-дезадаптацияланған балалар мен жасөспірімдердің арасында туберкулезді анықтау мен алдын алудың ұйымдастыру тәсілдері. Туберкулезбен ауыратын баланы тексеру. Ілкі туберкулездің негізгі клиникалық формалары. Өкпе туберкулезінің салдарлық формалары. Басқа ағзалар мен жүйелердің туберкулезі. Қазіргі терапияның негізгі принциптері. Туберкулезге қарсы қызметті ұйымдастыру және балаларды диспансеризациялау.
Барлығы: 62 сағат		

4.3 Тынғарманның өзіндік жұмысы (ТӨЖ) жоспарының үлгісі

№	ТӨЖ мазмұны
1	Тар шеңберлі мамандардың кабинеттерінде жұмыс істеу.
2	Жұмысқа уақытша және тұрақты жарамсыздықты сараптау жөніндегі ДҚК кабинетінде жұмыс істеу.
3	Күндізгі стационарда жұмыс істеу.
4	Стационарды үйде ұйымдастыру.
5	Медициналық құжаттаманы жүргізу.
6	Клиникалық конференцияға баяндама, презентация дайындау.
7	Кітапханада, Интернетте жұмыс істеу.
Барлығы: 36 сағат	

5 Оқу және оқыту әдістері

Дәрістер: шолу, проблемалық.

Семинарлар мен практикалық сабақтар: науқастарды курациялау, медициналық құжаттамаларды жүргізу, емдік-профилактикалық ұйымдардың әртүрлі бөлімшелерінде жұмыс істеу, дәрігерлік палаталарды аралауға қатысу, тақырыптық науқастарды талдау, шағын топтарда жұмыс істеу, пікірталастар, презентациялар,

кері байланыс, ғылыми-практикалық конференцияларды ұйымдастыру.

Тыңдарманның өзіндік жұмысы (ТӨЖ): палаталарда, амбулаториялық қабылдауда, үйде науқастарды курациялау, емдеу-алдын алу ұйымдарының әртүрлі бөлімшелерінде жұмыс істеу, ғылыми-оқу әдебиеттерімен және бақылау-өлшеу құралдарымен жұмыс істеу, ауыру тарихын жазу, презентация дайындау, оқу-клиникалық орталықта фантом мен муляждарда машықтарды бекіту.

6 Клиникалық база

Туберкулезге қарсы диспансерлердің бөлімшелері, функциялық диагностика бөлімшесі, эндоскопиялық кабинеттер, клиникалық және бактериологиялық зертхана, стационарлардың қабылдау бөлімшесі.

СОДЕРЖАНИЕ

1. Пояснительная записка	52
2. Распределение часов дисциплины	56
3. Примерный тематический план и содержание дисциплин переподготовки	57
4. Примерный тематический план и содержание дисциплин повышения квалификации.	89
5. Методы обучения и преподавания	91
6. Клиническая база	91
7. Список рекомендуемой литературы.	92

Настоящая типовая программа не может быть тиражирована и распространена без разрешения Министерства здравоохранения Республики Казахстан.

ПРЕДИСЛОВИЕ

1 РАЗРАБОТАНА И ВНЕСЕНА Республиканским центром инновационных технологий медицинского образования и науки.

2 ВВЕДЕНА ВПЕРВЫЕ.

3 ТИПОВАЯ УЧЕБНАЯ ПРОГРАММА разработана в соответствии с стандартом дополнительного образования 2009 г. по специальности «Фтизиатрия».

4 ТИПОВАЯ УЧЕБНАЯ ПРОГРАММА утверждена приказом и.о. Министра здравоохранения РК № 916 от 23.11.2010 г.

7 Ұсынылатын әдебиеттердің тізімі

Орыс тіліндегі

негізгі:

1. Кошечкин В.А., Иванова З.А. Туберкулез. – 2007. – 304 с.
2. Джи Р. Атлас по диагностике внутригрудного туберкулеза у детей: пер. с англ. – 2006. – 37 с.
3. Хоменко А.Г. Туберкулез: руководство для врачей. – М.: Медицина, 1996. – 496 с.
4. Визель А.А., Гурылева М.Э. Туберкулез / серия «В помощь практикующему врачу» / науч. ред. М.И. Перельман. – М.: ГЭОТАР-Медиа, 1999.
5. Харрис Э. ТБ/ВИЧ: клиническое руководство. – 2 изд. / Всемирная организация здравоохранения. – 2006.
6. Диагностика и химиотерапия туберкулеза органов дыхания. – М.: Медицина и жизнь, 2003. – 48 с.
7. Руководство по программному ведению лекарственно-устойчивого туберкулеза. – 2007.
8. Перельман М.И., Корякин В.А. Фтизиатрия. – М.: Медицина, 1996. – 336 с.
9. Мишин В.Ю., Григорьев Ю.Г., Митронин А.В., Завражнов С.П. Фтизиопульмонология: учебник. – М.: ГЭОТАР-Медиа, 2007. – 504 с.
10. Туберкулез: выявление, лечение и мониторинг по К. Томену. Вопросы и ответы. Пер. с англ. – 2-ое изд. / ВОЗ. – Женева, 2006. – 406 с.
11. Митрофанова, Пылаева. Фтизиатрия. – 2007. – 384 с.

қосымша:

1. Гринхальх Т. Основы доказательной медицины. – М.: ГЭОТАР-МЕД, 2004.
2. Контроль за туберкулезом и внедрение стратегии DOTS в Казахстане / сборник трудов НЦПТ РК. – 2000.
3. Современные принципы лечения и мониторинга мультирезистентных форм туберкулеза / сборник трудов НЦПТ РК. – 2001.

Қазақ тіліндегі

негізгі:

1. Перельман М.И. Туберкулез. Пер. Муминова Т.А. – Алматы, 2004.

Министерство здравоохранения Республики Казахстан

ТИПОВАЯ УЧЕБНАЯ ПРОГРАММА

ДОПОЛНИТЕЛЬНОЕ ОБРАЗОВАНИЕ

Специальность:

ФТИЗИАТРИЯ

(взрослая, детская)

Астана 2010